

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.-
za 6 mesecev „ „ „ 20.-
za Nemčijo celoletno „ 29.-
za ostalo inozemstvo „ 35.-

V Ljubljani na dom:

za celo leto naprej K 24.-
za 6 mesecev „ „ „ 2.-
V upravi prejema mesečno „ 1-80

Sobotna izdaja:

za celo leto „ „ „ 7.-
za Nemčijo celoletno „ 9.-
za ostalo inozemstvo „ 12.-

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna pettirista (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat . . . . . po 30 v
za dva- in večkrat . . . 25 „
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.

Poslano:

Enostolpna pettirista po 60 v

Izhaja vsak dan izvenredno ne-
delje in praznike ob 5. uri pop.

Redna letna priloga vsaki red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Razpisal se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 183.

Češki Svaz — svari.

Češki Svaz je dne 17. t. m. pod pred-
sedstvom poslanca Staneka imel plenarno
zborovanje, katerega se je udeležilo 72 po-
slancev. Po obširni politični debati je bila
sklenjena resolucija:

Predsedstvo Češkega Svaza izraža
svoje prepričanje, da finančne, gospodar-
ske in politične razmere zahtevajo takojš-
nje sklicanje državnega zbora, ki bo imel
velike naloge. Za njihovo rešitev je po-
trebno, da vsi narodi kot enakopravni či-
nitelji in vsi sloji stopijo na parlamentarno
pot v stremljenju, da sodelujejo pri finanč-
ni, gospodarski in politični prenovitvi mo-
narhije in pri zdravljenju ran, ki jih je za-
sekala vojna njenim prebivalcem.

Da se misel vseh narodov monarhije
obrne na te velike naloge, katerih takojš-
nja rešitev je v edinem interesu dinastije,
monarhije in ljudstva, zato smatra Češki
Svaz kot potrebno, da se misel nobenega
naroda ne odvrne od tega pota. Dalje iz-
raža svoje prepričanje, da je češko-nemška
sporna vprašanja mogoče rešiti le na tem-
elju medsebojnih pogajanj in dogovorov,
za katere so bile in so češke stranke vedno
pripravljene.

Ravno zato opozarja Češki Svaz z
vsem poudarkom na odgovornost vseh, ki
so nasvetovali kako drugo pot za rešitev
narodnopolitičnih zadev, Češki Svaz izra-
ža svoje prepričanje, da se Clam-Martini-
ceva vlada zaveda težkega položaja dr-
žave, ki se z največjimi žrtvami vseh na-
rodov tako krepko brani proti sovražni-
kom, da bo vso svojo pozornost obrnila na
združenje vseh sil za rešitev res neodlož-
ljivih prehranitvenih, finančnih, gospodar-
skih in socialnih zadev, katerih kar naj-
bolj hitra rešitev je brezpogojno potrebna,
da se najširšim ljudskim slojem omogoči
gospodarsko prebiti vojno.

Predsedstvo Češkega Svaza jemlje na
znanje poročilo o posvetovanjih z zastop-
niki hrvaško-slovenskega kluba in po-
zdravlja, da je bilo kot posledica mogoče
ugotoviti soglasje v razborih.

Češki Svaz izraža kot samoposebi
umevno pripravo za sklicanje parlamenta,
da se načelno olajša cenzura, ki je zlasti
v čeških deželah izredno ostra, in ne pre-
soja vseh listov enako, omogoča rušenje
narodnega premirja, iz resnega stvarnega
razpravljanja pa izključuje vprašanja, o
katerih stvarno pisati in presojaati zahteva
ravno interes boljše bodočnosti naše av-
strijske monarhije.

Podpirajte Patronat Vincencijeve
družbe za mladino.

Patronat za mladino ravno kar razpo-
šilja svoje poročilo za leto 1916., iz kate-
rega posnamemo sledeče:

V sedanjih svetovni vojni je dosegla z
drugimi nadlogami vred tudi otroška beda
in zapuščenost toliko stopinjo, kakor še
nikdar poprej. Uradnih podatkov o šte-
vilu in razmerah vojnih sirot še nimamo.
Vendar moremo iz drugih okoliščin skle-
pati na njih vedno naraščajoče število. Pri
odboru za zadnje božično obdarovanje vo-
jaških vdov in sirot je bilo prijavljenih
2288 žensk in otrok. Vendar je treba pri-
pomniti, da so prijave došle komaj iz 105
župnij kranjske dežele. Iz dobrih dveh
tretjin župnij ni bilo nobenih prijav. Da si
moremo napraviti pravo število, je treba
torej prej omenjeno število potrojiti. V
boljših razmerah živeti otroci pa doslej
sploh niso bili nikjer prijavljeni. Jasno je,
da v takih izrednih razmerah ne zadostu-
jejo sredstva in naprave, ki so veljale za
mirne čase.

Država sama je prevzela organizacijo
društev, ki bi bila pomoč vdovam in si-
rotam. Toda deželno društvo, ki se snuje v
ta namen, naj bi bilo le nekaka centrala
za delo otroškega varstva, ki bode podpi-
rala že obstoječa društva, naprave in pod-
jetja, in jih bode po potrebi izpopolnjevala.
Zato mora v sedanjih važnih časih tudi
Patronat Vincencijeve družbe razširiti svoj
delokrog, ako naj bo kos svojemu poslan-
stvu.

Preteklo leto se je družina, ki jo je
Patronat sprejel v svojo oskrbo, pomnožila
na 125 gojencev in varovancev. Izmed njih
jih je bilo 23 izročeni raznim vzgojnim
zavodom, 102 pa sta bila izročena raznim
družinam po deželi. Pri teh dobe naši va-
rovanci še najlažje potrebni živeti in lju-
bečo skrb, medtem ko zavodom mnogo-
krat primanjkuje živili. Ponudba za sprejem
otrok se ni manjkalo, zlasti ne za otroke
od 10. leta naprej, ker na kmetih silno pri-
manjkuje delavnih moči. — Za varstvo in

oskrbo mladine je izdal Patronat poleg
stroškov, ki jih izkazuje Marijanišče, še
12.868 K 97 vin.

V izpopolnitev naše organizacije se
vedno bolj čuti potreba lastne hiše v Ljub-
ljani ali nje bližnji okolici, kjer bi sprejeti
otroci našli začasno zavetišče, se natanč-
neje spoznali njih značaj, se preskrbeli s
potrebno obleko in obutvijo in potem šele
oddali posameznim družinam na deželo. V
tem zavetišču bi imeli tudi slaboumni in
pohabljeni otroci prepotrebno zavetišče.

Zato prosimo pomoči vseh naših po-
speševateljev in podpornikov, da bo mogel
Patronat v sedanjih hudih časih vršiti svo-
jo važno nalogo. Tudi častite Marijine
družbe, ki so bile dosedaj naša glavna
opora, naj nam tudi za naprej stojijo ob
strani. Primerno bi bilo, da bi se zlasti
25. marca ob mirovni pobožnosti spomnili
naše zapuščene in osirotele mladine in se
v ta namen priredile male zbirke.

Vsi dopisi in vse zbirke naj se naslo-
vijo na »Patronat Vincencijeve
družbe« v Ljubljani, Pred ško-
fijo 12. Tiskovine in podobice razpošilja
prodajalna Katol. tiskovnega društva, Ko-
pitarjeva ulica 2. Svojo pisarno pa si je
osnoval Patronat za mladino na Dunajski
cesti 18. (Deželna centrala za domovinsko
varstvo.) — Prvi dve številki »Detoljuba«
izideta koncem marca.

Trhla Rusija.

Razmere v Rusiji se čimdalje tem-
bolj zapletajo. Uradne vesti petrograj-
ske brzojavne agenture, ki gredo v svet
preko britanskega Reuterjevega urada,
je treba zelo previdno presojati. S tem
večjim nezaupanjem moramo spreje-
mati vesti, ki prihajajo od dogodkih na
Ruskem preko Stockholma in Rotter-
dama. Eno je pa gotovo: car Nikolaj
se je popolnoma odpovedal vsem vla-
darskim pravicam ter se s svojim si-
nom Aleksejem umaknil v zasebno živ-
ljenje odstavljenih vladarjev. Svoje na-
sledstvo je poveril svojemu bratu Mi-
haelu, ki je igrača v rokah angleške di-
plomacije in dume, ki je istotako pod
angleškim vplivom. Angleška v svojo
korist izrablja sovraštvo proti Nem-
cem, ki so zadnja leta dobivali vedno
več ruske industrije v svoje roke. Kon-
servativni življi v ruskem parlamentu
so brez moči ter so se umaknili v ozad-
je, da so vsaj varni življenja. Več kon-
servativnih voditeljev so zaprli, med
drugimi Markova.

Sedanj dogodka na Ruskem imajo
veliko podobnosti z dogodki velike
francoske revolucije l. 1789. Tudi tedaj

so revolucionarni življi dolžili konser-
vativne kroge, velik del plemstva in
posebno tudi kraljico Marijo Antoinet-
te, da so v zvezi z zunanjimi sovražni-
ki domovine in vsa krutost in sovra-
štvo se je obračalo proti njim. Sicer so
pa vse revolucije vrše v znamenju ta-
koimenovanega »napredka« proti ta-
koimenovanemu »nazadnjaštvu«, ka-
mor prištevajo vse, ki so zvesti oltarju
in prestolu. Radikalni in socialistični
teoretiki so postavili za revolucionar-
ne pokrete načela o »napredku«, ki ve-
ljajo kakor dogma. Da ta »napredek«
družbe nikdar in nikjer ne osrečuje in
tudi ljudskim slojem ne donša niti iz-
daleka tistih blagodarov, katere jim za-
to se v vihuri razplamenjenih strasti ni-
hče ne zmeni. Da se sedanja ruska re-
volucija vrši v znamenju simpatij za
zapadne države — Francijo in Anglijo
— in prijaznosti do židov, je povsem
razumljivo.

Za enkrat se še prav nič ne ve, ka-
ko se bo končala ruska revolucija. Re-
voluciji sledi vsikdar reakcija, pa najsi
že bo v večjem ali manjšem obsegu. Se-
danje revolucionarno gibanje se čisto
lahko zlije v narodnovojaško strugo, ki
se izteka v socialnerevolucionarno re-
publiko, katera bi izvedla socialni pre-
obrat najprej doma, potem ga pa sku-
šala prenesti tudi izven mej lastne de-
žele. Potem bi Angliji njeno sedanje
delo na Ruskem postalo nevarno, kajti
njena avtokratična vlada v Indiji bi
postala nevzdržljiva.

Ako je manifest novega carja Mi-
haela pristen, potem se je ruska mo-
narhija popolnoma podvrгла konvuntu
sedanje dume. Car prepušča ljudstvu,
da samo odloči o bodoči vladni obliki
Rusije. Torej sam o sebi priznava, da
je car na odpoved, do katere ima pra-
vico ruski narodni zbor. To je pač ču-
dno državnopravno stališče, kakoršne-
ga zgodovina še ne pozna. Kaj se skr-
va za tem, za enkrat še ni znano.

Ni dvoma, da si v Rusiji prizade-
vajo že spričo zunanjega položaja, da
bi se ognili državljanski vojni. Sila
dejstev pa lahko postane močnejša ne-
go volja sedanjih ruskih voditeljev.
Skrajna levica in skrajna desnica ima-
ta svoje zastopnike med ruskim ljud-
stvom in ta kakor ona želi miru in osvo-
boditve izpod angleškega varstva. Ka-
kor hitro bi se sklenil mir, bi nastal
med rusko desnico in levico boj na živ-
ljenje in smrt. Zato sedanj oblastniki
na Ruskem nočejo miru in je skoraj
gotovo, da bodo odločili izid ruske re-
volucije zunanje politični vojaški čini-
telji.

LISTEK.

Svelobor.

29

Povest iz konca 11. veka. — Spisal P. Bohinjec.
(D dalje.)

»Novic dovolj,« je izpregovoril Rep.
Po Ogleju je živahno in na trgu Sv. Ivana
se gnete polno ljudi. Pričakujejo, da pri-
peljejo iz stolpa, v katerem zapirajo tate
in roparje, tistega Ortenburžana, ki je
Dražno uropal. Mestni maršal ga je ukazal
bičati na Puščavnikovem mostu.

»Še premala je ta kazen zanj.«

»Saj bi ga bil maršal ostreje obsodil,
pa ne ve nihče nič povedati o pokolenju
uropane deklice. Samo to pravijo, da je
iz Možniškega gradu.«

»Kaj pa ti veš o Dražni?« povpraša

Svetka.
»Ne vem drugega, milostna, kakor da
je vaša prijateljica in da je Dobrovit njeni
otec,« odvrne Rep in govori dalje:

»V patrijarhovi palači pričakujejo go-
stov iz Češke in Koroške. Vsak čas ima
priti brnski prošt, cesarski palatin Kocelj
in še več drugih viteзов. V Rimu je napo-
vedana sinoda in Njegova svetost, patri-
jarh Henrik, jih popelje na sinodo. Tudi
tebi, gospod gaštaldo, je naročeno, da se
pridružiš. Odpeljali bi se s patrijarhovo

ladjo do Jakina, od tam pa jež v Rim.
Hlapci naj bi takoj odrinili s konji do Ja-
kina.«

»Rep, pripravi vse potrebno za od-
hod!« skonča gaštaldo. »Poklič! vaškega
župana.«

Rep se prikloni in odide, gaštaldo pa
nadaljuje:

»Župan Jemec je moder in zanesljiv
mož. Nanj se zanesi! Ko bi bilo v moji
moči, bi ga bil že osvobodil. Izvrstno vodi
sosednje in brez skrbi grem od doma, ker
vem, da njegova glava ni prazna in njego-
va roka je krepka. Sicer pa ti pripeljem
Dražno iz Ogleja, ako ne tja, pa nazaj
grede.«

»Angel Rafael naj te spremlja, Leo-
pold! Samo mojega bratca nikar ne sum-
niči preveč. Saj veš, da je plemenit človek
in nama je dal svoj blagoslov.«

»Plemenitost se bo šele pokazala,«
odvrne gaštaldo, ko stopi v sobo župan
Jemec.

»Kaj zapove tvoja milost?«

»Jaz grem od doma. Zato vodi ti ta
čas moje posle in ščiti mojo gospo!«

»Po tvoji volji, gospod gaštaldo! Zdej
pa še kaj drugega. Po Karnici planini so
vedne pritožbe zaradi paše. Kaj naj
ukrenem?«

»Kdor bi se lastil paše, Jemec, kar v
grajsko ječo z njim.«

»Tista sitnica Siligojska noče plačati
smrtnine.«

»V klado jo deni!«

»Dovoli, gospod gaštaldo, še eno
vprašanje: »Ali bo res Možnica dobila
drugega gospodarja?«

»Kdo ti je to pravil?«

»Brat iz belinjskega samostana je bil
tukaj in je pravil po vasi, da Možnica do-
bi menihe.«

»In tisti brat bo menda prvi opat,«
odvrne gaštaldo, zaničljivo se nasme-
nivši.

»Nam je ljubše po starem, gospod ga-
štaldo,« pristavi kmet hladno.

»Name se zanesi, Jemec, in pojdi!«

Z globokim poklonom odide župan,
Leopold pa spet zre skozi lino na po-
šastne sive Apenine, ki dvigajo rjasta čer-
la svojih vrhov proti žgočemu, kakor pla-
vica modremu nebu. Po gričih čepa utrd-
be, ki čuvajo dol in hrib, vinogradi so po-
sajeni s trtami in breskvami, z oljkami in
mandljevci, deroča Bela se vala po kre-
menčasti strugi in odnaša zelene lavori-
ke, ki so se naselile preblizo vode.

»Nekaj spet tuhtaš, Leopold! Ne beli
si preveč glave in prepusti nekoliko pri-
hodnosti tudi božji previdnosti,« posvari
Svetka svojega moža.

In takrat se pokaže ob lini zorni
obraz grajske gospe. Leopoldu zdrknejo
v srce odločne misli, ustnice se mu poteg-

nejo na smeh in glava se zaplete v goste
lase njegove soproge.

Ko pa je nočni mesec posrkal vase
že vse zvezde, tudi jutranjico, tedaj so že
konji rezgetali na dvorišču, je rozljalo že-
lezle na oklepih in Rep je zatrobil v rog,
da se je zemlja potresla in so se zmajale
v linah rožene šipe.

Gaštaldo je odjezdil proti Ogleju.

Tisti čas, ko se je oproda možniškega
gaštalda vračal iz Ogleja na Možnico, je
dospel v patrijarhovo mesto brnski prošt
v spremstvu mosburskega grofa Koclja.
Pomladila se je njegova duša v dnevih, ki
jih je prebil v Korotanu, oživeli so v njem
spet vsi veseli spomini ojskega benedik-
tina in okrepljen na duhu in telesu je pri-
romal v častljivo mesto.

Ko se je zgledil v Poponovi palači, mu
je že dospel naproti peharnik hrvaškega
kralja Zvonimira.

»Pozdravljam te, češki knez, in te po-
vabim, da greš z menoj na dvor Našega
Veličanstva! Nujni so pogovori, ki jih boš
imel z našim kraljem in volja je sv. očeta,
da izvedeš ti nalogo, katera ti bo dana.«

»Ne upiram se volji sv. očeta, čast bi
mi bila, govoriti z Vašim Veličanstvom,
toda preskromne so moje moči, ki naj bi
reševale pretežke naloge.«

(D dalje.)

Avstriji lahko prav mirno čakamo, kako se stvari v Rusiji razvijejo. Zavest imamo, da smo temeljito dokazali našim nasprotnikom, da je bila njihova beseda o »trhlosti Avstrije« ničeva, pač pa sedanja nesoglasja na Ruskem kažejo na »trhlost Rusije«. Preko vseh političnih nesoglasij, ki se sementertja pojavljajo, nam je prvi cilj vedno ohranitev Avstrije. Oni, ki sedaj sami na Ruskem niso na jasnem kaj hočejo, ter so pričetkom vojne računali na to, da bodo sladke besede nas omamile, so se morali dobro pripraviti, da smo Slovani v Avstriji bili takoj na jasnem, da hočemo trdno, krepko Avstrijo. Za to hočemo tvegati vse in naj pride kakoli. Naša vera v Avstrijo je trdna in zato nihče ne more omajati v nas tudi vere v njeno pravičnost. Sovražniki Avstrije naj se le tepo med seboj — najboljši odgovor nas Avstrije bodi, da se v korist države vedno lepo sporazumemo med seboj, vedno na podlagi narodne in socialne pravičnosti. Ne eden preko drugega ampak vedno vsi skupaj z istimi dolžnostmi in pravicami — Avstriji za Avstrijo! To je tista skrivnost, ki daje sedaj naši državi moč in ki naj ji jo ohrani v vseh bodočih dneh!

Ustavni upravitelj Rusije Mihael Aleksandrovič.

Notorično, v celi Rusiji že dolgo časa znano dejstvo je, da je Mihael Aleksandrovič, mlajši sin carja Nikolaja, užival popolno naklonjenost svoje matere, carice vdove Marije Feodorovne, med tem ko je smatrala Nikolaja nesposobnega za vladanje. Carica Marija se je trudila še za življenje svojega soproga ga pripraviti do tega, da bi izključil Nikolaja od prestolonasledstva, kar pa je bilo s carjevimi patriarhalnimi nazori v nasprotju. Carica vdova je podpirala prevrat, da spravi na prestol svojega najljubšega sina.

Curih, 20. marca. Veliki knez Mihael se je nastanil v Carskem Selu. Dokler ne bo sklepala ustavodajalna zbornica, mu gre naslov: ustavni upravitelj Rusije.

Socialno demokratsko poročilo o petrogradskem uporu. — Spor med duma in delavstvom.

Stockholm, 19. marca. (K. u.) »Socialdemokraten« opisuje dogodke v Rusiji sledeče:

Dva revolucijska odbora.

Dne 12. marca sta se v Petrogradu ustanovila dva revolucijska odbora: na eni strani izvršilni odbor dume, v katerem so bile zastopane vse stranke dume, na drugi strani pa vladajoči zbor petrogradskih delavcev s Čeidzem na čelu. Delavski odbor ima dejansko vso revolucijsko moč v rokah, ker so se okoli njega zbrali delavci in vojaki.

Prvi spor med delavci in duma

je nastal že v ponedeljek. Izvršilni odbor dume je namreč sklenil, da se bo pričel s carjem pogajati. Čeidze in Kerenskij sta zato izstopila iz njega. Rodzjanko je brzojavil carju, da želi duma novo vlado. Staro vlado so istočasno prisilili, naj vložijo prošnjo za odstop. Car Rodzjanku ni odgovoril, pač je pa stari vladi naznanil, da bo poslal načelnika generalnega štaba Alekseja kot diktatorja v Petrograd. Izvršilni odbor dume je odnehal delavskemu odboru, Čeidze in Kerenskij sta pričela zopet delovati.

Drugi spor radi vojne politike.

Drugi spor je nastal v sredo in v četrtek. Večina dume dela na to, naj se vojna politika odločno nadaljuje in zato želi, naj se prej ko mogoče napravi v notranji Rusiji red. Prva pot je bila, da postane carjev sin car, veliki knez Mihael pa postavi vladar. To je sklenilo tudi novo ministrstvo. Miljukov je o tem obvestil inozemstvo. Znano je, da je že v četrtek važno novico Bonar Law naznanil angleški spodnji zbornici. Petrogradski delavski odbor je pa protestiral, ker bi tak konec revolucije le izročil moč oktoberistom in kadetom. Zna-

gal bi tako ruski imperalizem, njemu nasproti zasledujejo delavci mirovno politiko. Izjavili so: Če Vi proglasite carjevega sina za carja, bomo mi razglasili republiko. To moremo storiti, ker imamo ves Petrograd v svojih rokah. Vlada dume je morala zopet odnehati. Sklenili so, naj Rusija prosto določi, kako naj se vlada. Ustavodajalni zbor, ki naj bi se takoj sklical, naj bi se bil izjavil proti nadaljevanju vojne. Miljukov je bil prisiljen, da je pottom petrogradske brzojavne agencije izjavil, da je to, kar je bilo zjutraj še trden sklep vlade, zdaj le njegov osebni nazor. Car je bil za to prisiljen, da se je za in za svojega sina odpovedal kroni; odpovedati se je moral kroni tudi veliki knez Mihael, kateremu jo je moral car izročiti.

Proti vladi, ki bi bila rada razorožila revolucijsko vojsko.

Vlado dume, ki je nameravala razorožiti revolucijske čete, da dobi sama oblast, so na to prisilili, da je mesto razorožbe v velikem oklicu ruskega narodu razglasila, da revolucijskih čet ne bodo razorožili, marveč da jih bodo privedli v Petrograd za podporo delavskega odbora. Tudi zborovalno pravico vojakom v bojni črti so dovolili, ker jo je zahteval delavski odbor.

Nikolaj Nikolaievič. — Ruski. — Brusilov.

Med boji obeh vlad v Petrogradu je veliki knez Nikolaj Nikolaievič izredno spretno in varno mešal svoje karte. Med prvimi je brzojavil carju, naj se odpove, ker to zahteva blagor dežele. Pred vsem se je postavil v dobro razmerje z desnim krilom dume, ki ga kot vojaka in pristaša vojske visoko ceni. Imenovanje Nikolaja Nikolaieviča za vrhovnega poveljnika četam je bilo zadnje gotovo sporazumno z Rodzjanskim izvedeno dejanje carja. Ker se je pa to izvedlo proti volji delavskega odbora, položaj še ni jasn. Vrhovni poveljnik severne bojne črte, general Ruski, drži brezpozojno z revolucijo. Ustavil je carja v Pskovu in ga prisilil, da se je moral odpovedati. (Temu poročilo o stališču generala Ruskega nasprotujejo druga, ki trde, da je general Ruski še zdaj najodločnejši carjev pristaša in da je car pri njem popolnoma varen. Op. uredn.) Višji poveljnik južne armade, general Brusilov pa spada med najčrneje nazadnjake. Rodzjanku je na njegovo brzojavko odgovoril: »Storil bom nasproti carju svojo dolžnost!«

London, 19. marca. (K. u.) »Times« poročajo iz Petrograda: Začasna vlada je bila prisiljena odnehati revolucijonarjem. Ko se je car odpovedal, je imenoval velikega kneza Nikolaja Nikolaieviča za vrhovnega poveljnika. Dasi je Nikolaj priljubljen, je začasna vlada imenovanje razveljavila, da je končala protipropagando in je odredila, da ne smejo imeti vrhovnega poveljstva Romanovi.

Berlin, 20. marca. (Kor. ur.) »Vossischer Ztg.« se poroča: Veliki knez Nikolaj Nikolaievič, ki naj bi bil sporazumno z novo vlado prevzel vrhovno poveljstvo čet na bojišču, je zadnji hip prosil za odlog. Trdi se, da so mu z radikalne strani namignili, da mu ne morejo jamčiti varnosti na bojišču. Veliki knez Nikolaj najbrže čaka, kam se bodo podali delavski zastopniki, da orientirajo vojake na bojišču. Sedanji vojni minister Gučkov je baje vročil delavskim zastopnikom najpopolnejše potne liste.

General Ruski

je, kakor poroča »Daily Telegraph« iz Petrograda, ukazal prijeti odposlanca dume, ko so prišli v armadni tabor.

Kaj je z generalom Ruskim?

Rotterdam, 20. marca. »Daily Telegraph« poroča: Generala Ruskega sta prišla dva odposlanca začasne vlade, ko je prišel v armadni tabor.

Žrtve petrogradskega upora

znašajo po poročilih iz Stockholma 4000 mrtvih in 7000 ranjencev. Carjeve slike so že v vseh upravnih pisarnah sneli.

Kako se je car odpovedal kroni.

Bern, 19. marca. (Kor. ur.) »Temps« poroča, da se je odpovedal car prestolu 16. marca opolnoči. Neki član izvršilnega odbora pripoveduje, da je šel tja neki novi minister, ki so ga spremljali general Ruski, baron Fredericks in drugi, v Pskov. Ko so carju opisali novi položaj, so mu svetovali, naj ne pošlje novih čet z bojišča v glavno mesto, ker postane vsak vojak revolucionaren, ko se približa glavnemu mestu. »Kaj naj storim?« je vprašal car. — »Odpovedati se!« so mu odgovorili. — Car je pomislil, nato je rekel: »Težko se bom ločil od svojega sina. Odpovedal se bom zase in zanj v korist mojemu bratu Mihaelu.« — Car je podpisal oklic, ki so ga zahtevali od njega.

London, 20. marca. (Kor. ur.) »Daily News« poročajo iz Petrograda: Car je pod-

pisal odpoved v Pskovu. Nato se je peljal v Dvinsk, nakar se je vrnil v glavni stan generala Brusilova. Šele v četrtek ob šestih zvečer je dovolil, da se sme odpoved razglasiti. Do takrat so zadržali v Petrogradu vse brzojavke. Novi vladi se je pridružila vsa zahodna Rusija.

Boji v Petrogradu minuli torek in sredo.

Lugano, 20. marca. »Corriere della Sera« javlja iz Petrograda, da so se v torek in v sredo po ulicah še bili. S strelom so iz strojnih pušk streljali na množico. Dva velika hotela »Nord« in »Astoria« so oplenili. Delavstvo nastopa proti carizmu in agitira vsak dan močnejše, naj se ustanovi socialistična republika.

Beg iz Petrograda.

Lugano, 20. marca. »Corriere della Sera« javlja iz Petrograda: Vsled nevarnega položaja zapuščajo tuji državljani Petrograd. V zadnjih štirih dneh je pobegnilo nad 900 podanikov sporazuma iz Petrograda, kjer še vedno primanjkuje živil.

Vojski zapuščajo zastave.

Melmo, 20. marca. Preobrat se že tudi na bojni črti čuti. V Nišjevu so bili hudi upori. Vojski zapuščajo v množicah zastave.

Sklep delavskih poslancev, naj prične delavci zopet delati.

Petrograd, 20. marca. (K. u.) Petrogradska brzojavna agentura poroča, da je svet delavskih poslancev sklenil, naj se prične v Petrogradu zopet delati.

Duma in delavstvo.

Lugano, 20. marca. Neka švicarska korespondenca javlja: V dumi se je ministrski svet z delavskim odborom sporazumel o prvi točki pogajanj. Ministrski svet se je sestavil kot začasna vlada. Ministrski svet sodi, naj se voli ustavodajalna zbornica šele po vojski, ker stoji več milijonov volilcev v bojni črti in ker je sovažnik zasedel 18 gubernij, a razglasi naj se volilna postava. O tej točki se z delavskim odborom še niso dogovorili.

Delavski zastopniki pri vojakih na bojišču.

Berlin, 20. marca. (Kor. ur.) »Lokal-anzeiger« javlja: Neki angleški dopisnik brzojavlja, da se bo revolucijskim delavskim odborom s pomočjo pristašev stare vlade posrečilo strmoglaviti nove mogotce, kar bo povzročilo anarhijo v deželi in poraz na bojišču. Od 10. marca dalje baje niso več vozili transportni vlaki iz notranje Rusije na bojišče. Armada za to ni dobila streliva, vojnega blaga in živil. Armada se je morala za to posluževati zaloga. Revolucionarji so v Moskvi ustavili tudi vse transporte sibirskih železnice in živila zaplenili prebivalstvu na dobro.

Ustavodajalni zbor

bo, kakor poročajo nizozemski listi, sklepal le o teh le treh vprašanjih: bodoča državna oblika, bodoči državni temeljni zakoni in stališče nove Rusije nasproti svetovni vojski. Začasna vlada bo odstopila. Zbor bo vodil najstarejši član dume, zborovali bodo v zimski palači. Vojaki na bojišču bodo volili pismo.

Ruski revolucionarji se iz inozemstva vračajo v Rusijo.

Genf, 20. marca. »Petit Journal« poroča: Vsled splošnega pomiloščenja zapuščajo v Franciji bivajoči ruski revolucionarji deželo in se čez Skandinavijo vračajo v Rusijo. Potujejo brez potnih listov, ker jim jih rusko veleposlaništvo ni hotelo izstaviti.

Lloyd George o položaju v Rusiji.

Amsterdam, 20. marca. (K. u.) »Algemeen Handelsblad« poroča iz Londona: Ministrski predsednik Lloyd George je včeraj v poslaniški zbornici naznanil, da se bo v četrtek predlagalo, naj se čestita ruski dumi. Dalje je Lloyd George rekel, da po dosedanjih poročilih še ni mogoče trditi, da je v Rusiji vsa nevarnost minila.

London, 19. marca. (K. u.) Reuter: V zunanji zbornici je izjavil Lloyd George, da, v kolikor je angleška vlada poučena, v ruski revoluciji niso prelili veliko krvi. Novo vlado je podpirala cela dežela, armada in mornarica. Zadovoljivo je, ker se je nova vlada ustanovila z izrečnim namenom, da bo vojsko s ponovljeno gorečnostjo nadaljevala. (Pritrjevanje.) Angleška vlada je prepričana o tem, da se bo ruski narod prepričal o možnosti združitve svobode z redom celo v revolucijskih dobah in da svobodni narodi najbolj še branijo svojo lastno čast. (Ali bodo ljudje, ki tako govore, poskrbeli, da sedaj dobe na Ruskem svobodo tudi Finci, Poljaki in Ukrajinci?)

Trajno nejasen položaj.

Haag, 20. marca. »Daily Chronicle« poroča iz Stockholma: O carju o no-

tranjem položaju in o stališču armade ni še nobenih gotovih poročil. Vlada dela na to, da hitro ojači svojo vojaško moč, ker vsi vojskovodje in poveljniki trdnjavo še niso priznali nove revolucijske vlade.

Carju zveste pokrajine.

Kolin, 20. marca. »Köln. Ztg.« poroča iz Kodanja: Potrjuje se, da je južna Rusija večinoma ostala carju zvesta, posebno mesta Kijev, Odesa in Rostov. V cerkvah molijo vsak dan za carja.

Stockholm, 20. marca. Konzulati poročajo iz Petrograda, da zveze z notranjo Rusijo in s tamošnjimi švedskimi konzulati še ni. Švedsko časopisje zato sodi, da se nemiri in boji v notranji Rusiji in tudi v Moskvi še nadaljujejo.

Brzojavna zveza s Petrogradom zopet prekinjena.

Stockholm, 20. marca. Brzojavna zveza s Petrogradom je začasno zopet ovirana. Ruska uradna poročila so zopet izostala. Stockholmski časopisi zato sodijo, da so se v Petrogradu zopet dogodile resne stvari.

Nastopi za mir v Petrogradu.

Stockholm, 20. marca. Pred Tavrijsko palačo, v kateri zboruje duma, so se v petek ponovile demonstracije, naj se hitro sklene mir. 18.000 ljudi je korakalo po cestah. Poslanec Skobelev je z voza govoril, da bo ruski proletariat zastavil vso silo, da se izposluje mir. Če vlada ne bo volje naroda izvedla, si bo narod napravil sam mir.

Novi poulični boji v Petrogradu.

Rotterdam, 20. marca. »Morning-post« poroča, da so se po 36 urah miru boji v Petrogradu zopet pričeli. Več tisoč stari vladi zvestih v Petrograd pozvanih vojakov so se v petek bojevali z vojski nove vlade. S strelom so streljali na revolucijske čete. Tudi v Wyborgu je vstaja. Vojaki drže s carjem. Druga mesta se le počasi pridružujejo revoluciji. Kjer se nahajajo sibirski polki, se bore za carja. Radi nesloge v armadi so Angleži zelo razburjeni.

Komuna v ruskih mestih.

Stockholm, 20. marca. V Moskvi, Kozanu, Nižnem Novgorodu in v več drugih velikih mestih so se občinski sveti polastili uprave.

Pokret proti dumi za mir.

Amsterdam, 19. marca. (K. u.) »Times« poročajo v četrtek iz Petrograda: Sinoči se je širil hujškajoči oklic z naslovom: »Povelje št. 25. Podpisal ga je odbor delavskih poslancev in armade. Čete so pozivali, naj ne priznajo avtoritete častnikov in dume in vojski sami skrbijo za disciplino. Učinkoval je usodno. Tiskano je bilo povelje tajno; razširili so ga v velikem številu; tudi v duma so ga vtihotapili; pravijo, da tajni agenti stare vlade.

Rotterdam, 20. marca. Brzojavke angleških dopisnikov v Petrogradu splošno sodijo, da se bo revolucijskim delavskim odborom s pomočjo stare vlade posrečilo nove mogotce strmoglaviti ali jih pomoriti, povzročiti v deželi anarhijo in lakoto, na bojišču pa poraze. Proti povelju 1. (Besedilo je tako, kakor povelju št. 25, ki ga navaja amsterdamsko poročilo. Op. ur.) jih delavska voditeljica Kerensky in Čeidze izdala dve protizjavi, ki pozivata prebivalce, naj povelju ne verujejo. Kaže se, da odbor delavskih odbornikov (po »Timesu«), ki ga sestavljajo demagogi, namerava zahrbtno napasti prave zmagovalce in pridobiti armado zase. Demokratska republika je sicer sen delavcev, a povzročila bi poraz ruske armade na bojišču, skozi morje krvi bi kretili končno na pot stare reakcije.

Vlada vedno bolj odvisna od delavskega odbora.

Zadnja poročila iz Petrograda kažejo vedno jasnejše, da je vlada dume vedno bolj odvisna od delavskega odbora. Miljukova izjava ne obsega nobene besede o osvojitvah, marveč govori o svobodi vseh narodov. V izvršilnem odboru se tudi najbrže boje, da bi, če bi nastopali proti mirovnim stremljenjem delavstva, se preveč cepile moči in bi lahko zopet zmagala reakcijska vlada.

Politika Romanovov.

Kolin, 20. marca. »Kölnische Ztg.« pravi, da je začasna odpoved velikega kneza Mihaela mojstrska šahovska poteza Romanovov in stare vlade, ki se gotovo ni izkuhala v glavi velikega kneza Mihaela. Pred vsem se je odločila pokretu protidinastična ost in se je vrglo jabolko spora v oba tabora revolucionarjev. Zanimarjenje preskrbe armade, ki jo je mogoče vzdržati le, da se s silo okrajuje notranji obrat, bo gotovo vplivalo na bojišče. Takrat bo napočil trenutek nastopa velikemu knezu Mihaelu, ki je svojim četam začasno zapovedal, naj počakajo, kako se bodo razvili ti dogodki. Zdi se, da hoče sam

počrkati, če bodo staro z boljšim nadomestili.

Izprememba ruske vlade.

Genf, 20. marca. »Petit Parisien« poroča iz Petrograda, da se bo moralo novo ministristvo vsled določenih zahtev radikalnega revolucionarnega odbora in stavkajočega delavstva brezpogojno izpremeniti.

Čeizde izstopil iz začasne vlade.

Genf, 20. marca. »Journal« poroča iz Petrograda: Posebni revolucionarni odbor radikalcev in socialistov v Ostrovu je izvolil za predsednika socialnega demokrata Čeizdeja, ki je izstopil iz začasne vlade. Ker so se zaloge žita znižale, je začasna vlada v Petrogradu poslila v Petrogradu delila živila, vsled česar je delavstvo zelo nevoljno.

Življenjska kriza v Rusiji se poostreje.

Genf, 20. marca. V Švico došla poročila soglašajo, da se mora začasna vlada že boriti z velikimi težavami, ker se je življenjska kriza poostрила. Dovozi živil so izostali, ker je veliko gubernij ostalo stari vladi zvestih. Pod Millnerjevim vodstvom potuje v Rusijo angleška komisija, ki bo prevzela vodstvo zadev v Petrogradu.

Odstopivši car Nikolaj II.

Finska zapušča Rusijo.

Karlskrone, 20. marca. Finski neodvisni odbor v Wazi je proglasil neodvisnost Finske.

Stockholm, 20. marca. (Kor. ur.) S finske meje se poroča: Prekucija se na Finskem hitro širi, a gibanje stremi za samostojnostjo Finske. V mestih so zborovali na velikanskih shodih. Govorniki so izjavljali, da je zdaj napočil tisti trenutek, ko se bo Finska oprostila ruskega jarma in postala samostojna država z ustavo, ki odgovarja izročilom Finske. Petrogradski izvršilni odbor dogodki na Finskem zelo vznemirja. Pridobiti izkušna Fince za rusko revolucionarno reč. Odpravil so za to finsko generalno gubernijo in zaprli generalnega gubernatorja in njegovega pomočnika.

Lugano, 20. marca. »Corriere della sera« javlja iz Londona: V Helsinkforsu so se uprli vojaki in se polastili mesta.

Predsednik dume Rodzianko.

Revolucija in vojska.

Vojni tiskovni stan, 20. marca. Evgen Lennhoff poroča z dovoljenjem vojnega tiskovnega stana: Na merodajnem mestu sem o vplivu revolucije na rusko bojno črto izvedel: Ne pričakuje se, da bi revolucija učinkovala na dobo vojske. Izbruhnila je pa prekucija v času, ko se bliža višek vojske in sta zato red in organizacija najpotrebnejše reči. Prekucija kot nemiren element pač ni sposobna, da bi ugodno vplivala na vojno pripravljenost Rusov in na moč njih armade. Kako so motili dogodki v zaledju občutljivi mehanizem ruskega višjega poveljstva, kaže dejstvo, ker je bilo 14. marca mesto običajnega poročila generalnega štaba izdano le obvestilo: »Danes ni nobenega poročila generalnega štaba«. Izločitev velikih mest, ki so postala torišča revolucije, iz vojnega prometa, zvišanje transportnih težav, po nemirih povzročena motenja in zavore v obratih vojne industrije morajo

sčasom na vojni stroj neugodno vplivati.

Posvet vladarjev sporazuma.

Amsterdam, 20. marca. V kratkem se bodo sestali vladarji sporazuma. Zdi se, da je sestanek v najtesnejšem stiku s krvavimi dogodki v Rusiji. Pravijo, da se bo že novi car udeležil posveta. Program je strogo tajen.

Pobitost na Angleškem.

Kolin, 20. marca. Madridski dopisnik »Kölnischer Zeitung« brzojavlja: Neki španski mornar, ki se je vrnil z Angleškega, poroča, da so Angleži zelo pobiti. V rudarskih okrajih so delavci zahtevali mir. Bili so huji izgredili. Stavko v neki tvornici za krogle so sredi februarja s silo zadušili, ker so zaprli voditelje delavcev.

Italijanski letalci nad Trstom.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 20. marca. Uradno: Streljanje s topovi se je na bojni črti v Fleimski dolini zelo povišalo, sicer so streljali s topovi kakor navadno. V Trst so sovražni letalci zopet metali bombe.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo.

19. marca. Na celi fronti večje delovanje artiljerije, ki je bilo posebno v Lagarinski dolini silno. Nekaj krogel je zadelo naše bolnišnice v Gorici in v Ronkih in zahtevalo žrtev med bolniki. Sovražni vpadalni poskusi v dolini Giumbella (Tonale Garba) in v odseku Lucardia (?) so se izjalovili vsled paznosti naših čet. Jasno vreme je pospeševalo delovanje v zraku. Ponoči se je našemu zrakoplovu kljub silnemu vetru posrečilo doseči postajo Callano (Lagarinska dolina), na katero je z vidnim uspehom zmetal eno tono močnih razstrelil, pravtako v odseku železnice severno od te postaje proti Matarellu. Zrakoplov je bil izpostavljen silnemu artiljerijskemu ognju. Kljub temu se je nepoškodovan vrnil v naše vrste. Sovražno pomorsko letalo je metalo bombe na gradeške lagune; pa ni povzročilo niti škode niti žrtev.

Italijani ugrabijo.

Lugano, 20. marca. »Idea Nazionale« piše, da je po indirektni poti izvedla, da bo general Conrad pl. Hötendorf nadzoroval avstrijsko-laško fronto. Prej se je pa podal v Baden k avdienci pri cesarju Karlu. General Conrad obišče najprej tirolsko in potem kraško fronto. Nato se bo podal k vojnemu svetu v Ljubljano. — Ugibati pa znajo Italijani!

Vojska z Rusi in Rumuni.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 20. marca. Uradno: V gozdnih Karpatih, zahodno Lucaka in pri Stohodu uspešna podjetja na predpolju, sicer nič važnega. Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 20. marca. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega. V nekaterih odsekih so se živahnije kot prej dni bojevali. Naši polizvedovalni oddelki so privedli od polizvedb pri Berezini 25 ujetih Rusov. Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Na južnem Ba kanu.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 20. marca. Uradno: Severno Tepeleni ob Vojuži so naši polizvedovalni oddelki uničili sovražno tolpo.

Vzhodno Ohridskega in Prespa jezera so bili zopet odbiti močni francoski napadi.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 20. marca. Veliki glavni stan:

V boju, ki divja že devet dni med Ohridskim in Prespa jezerom severno bitoljske kotline Francozi tudi včeraj niso dosegli nobenih uspehov. Njih naskakovalne črte so prodirale v široki bojni črti proti našim postojankam tako v jezerski ožini kakor tudi severno Bitolja. Vsi napadi so se izjalovili, na nekaterih točkah v boju moža z možem.

Naše in zvezne čete so se prav dobro bile. Severno Dojranskega jezera je ogenj topov razkropil več angleških stotnij.

Francoski dreadnought potopljen.

FOROČILO NEMŠKE MORNARICE.

Berlin, 20. marca. Uradno:

Neki naš podmorski čoln (poveljeval mu je kapitan Morath) je 19. t. m. na zahodnem Sredozemskem morju s torpednim strelom potopil francosko bojno ladjo velikantko Dantonove vrste, ki je bila zavarovana z rušilci. Bojna ladja, ki je vozila sem in tja, se je, ko je bila zadeta, močno nagnila. Potopila se je v 45 minutah.

Načelnik admiralnega štaba mornarice.

Dreadnought vrste Danton so bili izpuščeni v morje 1. 1909. Dolgi so 145, široki 26, globoki 8'4 m. Obsegajo 18.400 ton. Oklop meri na pasu 250, topovskih stolpov 300/200, na poveljnikovem stolpu 300, na krovu 70 mm. Gonijo jih turbine z 22.500 konjskih sil z brzino 19 milj. Posadka šteje 858 mož. Topov je na ladji 4 30'5/45, 12 24/50, 16 7'5, 8 4'7 cm.

Lasten podmorski čoln potopljen.

Rim, 20. marca. (K. u.) Sredi februarja je francoska torpedovka v marsiljskem zalivu potopila francoski podmorski čoln, ker je mislila, da je nemški.

Razna poročila.

Nemci proti slovanskemu stališču.

Dunaj, 17. marca. V seji predsedstva nemške narodne zveze so obširno govorili o izjavah slovanskih strank. Soglasno so storili sledeča sklepa: 1. Predsedstvo nemškega »Nationalverbanda« izjavlja, da so slovanski ugovori proti preureditvi Avstrije v nasprotju z brezpogojnimi potrebami države o bodočnosti. 2. Z ozirom na razne neutemeljene trditve izjavlja predsedstvo, da se zvesto in neomajno drži skupnih smeri in stališča, da pa mora preureditev Avstrije čimprej zagotoviti, da se ne bo več zavlačevalo sklicanje državnega zbora.

Avstrija in Kitajska.

Pariz, 20. marca. »Petit Parisien« poroča iz Pekina, da bodo v najkrajšem času pretrgani diplomatski odnosi med Kitajsko in Avstrijo.

Ameriški kongres

sklicuje, kakor poročajo angleški listi, Wilson bodoči teden.

Nova francoska vlada.

Pariz, 19. marca. (Kor. ur.) Agence Havas: Novo francosko ministristvo je takole sestavljeno: Predsedstvo in zunanje zadeve Ribot, pravosodje Viviani, vojsko Painleve, mornarico Lacaze, oborožbo Thomas, finance Thierry, notranje zadeve Malvy, pouk Steeg, javna dela Desplas, trgovino Clemente, poljedelstvo Fernand David, preskrbo Violette, delo in socialno skrb Bourgoise, kolonije Maginot, državni podtajnik zrakoplovstva Daniel Vincent.

Dnevne novice.

+ Odlikovanja. Duhovniški zasluzni križec 2. vrste na belordecem traku z meči je dobil vojni kurat 87. pp. Anton Peršuh. — Najvišje pohvalno priznanje sta dobila nadporočnik 87. pp. Emil Hübl in poročnik 2. polka ces. tir. lovcev Alojzij Svetina. — Zlat zasluzni križec na traku hrabrostne svetinje sta dobila poročnik računovodja 27. pp. Julij Sorko in san. praporščak 87. pp. Kamil Gradišnik. — Srebrni zasluzni križec s krono na traku hrabrostne svetinje so dobili: nad. stražmojster 12. dež. orož. pov. Anton Rojko, narednik 97. pp., Ivan Urbančič, tit. narednik 47. pp., Ivan Močivnik, nad. stražmojster 12. dež. orož. pov., Ivan Kovič, Franc Cof in Anton Falež, nad. stražmojster 12. dež. orož. pov.; Franc Habjan, Vinko Rozman in Franc Tomše in rač. podčastnik 87. pp. Boštjan Pagnut. — Srebrni zasluzni križec na traku hrabrostne svetinje so dobili: četovodja Franc Goligranc, pionirja Alojzij Regul in Alojzij Furlan, vsi trije pri 3. pion. baonu in desetnik 3. pion. baona Josip Planinšek. — Kraljevo prusko svetinjo Rdečega križa 3. vrste je dobil polkovni zdravnik dr. Bernard Kotnik pri 7. trd. bolnišnici v Krakovu. — Železni zasluzni križec s krono na traku hrabrostne svetinje sta dobila rač. podčastnik Grebenc Anton in stražmojster Anderlik Ivan, oba pri 3. tren. diav. — Železni zasluzni križec na traku hrabrostne svetinje so dobili: tit. poddesetniki Bean Josip, Mavar Vladimir in Sfiligoj Mihael, sanitetna vojakova Corda Nikolaj in Gombač Ferdinand, vsi pri 9. san. oddelku. — Srebrni zasluzni križec na traku hrabrostne svetinje sta dobila brzojavni mojster Miroslav Peterlin in rač. podčastnik 149. črnovo. baona Franc Drašler.

— Vojaški zasluzni križec 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči sta dobila nadporočnik 30. pp. Valentin Vončina in nadporočnik 47. pp. Karel Mayr. — Ponovno Najvišje pohvalno priznanje z meči je dobil nadporočnik 47. pp. Julij Lukaseder. — Najvišje pohvalno priznanje z meči so dobili: nadporočnik 3. gor. top. p. Miroslav vitez Kaltenegger, poročnik 7. pp., Anton Alojzij Kunčnik, poročnik 7. lov. baona, Viljem Klopčič, poročnik 96. pp., Ivan Renčelj in poročnik 4. bos. herc. pp. Karel Kaušek. — Najvišje pohvalno priznanje sta dobila poročnik 87. pp. Emil Skerbinšek in poročnik 3. gor. top. p. Ivan Koller. — Zlat zasluzni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil vojaški oskrb. oficijal Štefan Hribar, pri evid. oskrb. skladišču v Zagrebu. — Srebrni zasluzni križec s krono na traku hrabrostne svetinje so dobili: orožni mojster 97. pp. Vinko Gaberšček, višji podkov. mojster 26. črnovo. okraj. pov. Ivan Resch, narednik 4. črnovo. okraj. pov. Franc Kump in rač. podčastnik 27. črnovo. okr. pov. Franc Drašler. — Bronasto hrabrostno svetinjo je dobil saper 3. saperskega baona Urbančič Mihael.

Ukaz deželnega predsednika na Kranjskem o določitvi najvišjih cen za klavno govedo. Voli: Kakovost I. 3 K 50 vin, kakovost II. 3 K, kakovost III. 2 K 50 vin. — Krave: kakovost I. 3 K 10 vin., kakovost II. 2 K 70 vin., kakovost III. 2 K 30 vin. — Telice in biki: Kakovost I. 3 K 30 vin., kakovost II. 3 K, kakovost III. 2 K 40 vin. Koščena živina 1 K 80 vin.

— Poročil se je v Hotederšici na Notranjskem 18. t. m. trgovec g. Karel Rolleder z gdc. Lujzo Korčeto. Castilamo!

— Padli slovenski junaki, katerih smrt se je šele zdaj uradno protokolirala: Petkovsek Jernej, poddesetnik, kompanijski trobentač iz Bevk, padel 8. 9. 1914 pri Grodeku; Znidarsic Anton iz Dolščaka (okr. Kočevje), padel 5. 1. 1916 na sv. Mihaelu; Berosa Franc iz Pazina v Istri, padel 25. 11. 1915 pri Oslavju; Drglin Jožef iz Smarina pri Ljubljani, padel 23. 11. 1915 pri Oslavju; Brezovar Franc iz Hmelčica pri Rudolfovem, padel 28. 11. 1915 pri Oslavju; Razingar Jožef iz Sv. Križa pri Radovljici, padel 22. 11. 1915 pri Oslavju; Judež Franc iz Moravč, padel 21. 11. 1915 pri Oslavju; Krhin Franc iz Gornjega Gradišca pri Krškem, padel 10. 11. 1915 pri Oslavju; Oman Andrej iz Stare Loke, padel 9. 7. 1916 na Monte Cucco; Makar Janez iz Leskovca, padel 9. 7. 1916 na Monte Cucco; Tresin Lovrenc iz Zadra v Dalmaciji, padel 29. 1. 1916 na sv. Mihaelu; Urh Franc iz Borovnice, padel 12. 10. 1915 pri Vermejanu; Segar Leopold, četovodja iz Vel. Lašč (trgovec), padel 31. 8. 1914 pri Turkoczyiu; Sivac Anton iz Moravč, padel 23. 2. 1915 pri Oslavju; Vencelj Mihael iz St. Jerneja, umrl v vojski 9. 12. 1916 pri Cima Dodici; Zalec Janez z Vrha pri Črnomlju, padel 23. 11. 1915 pri Oslavju. Počivajte v miru, žrtve za domovino!

— V vojski je umrl dne 7. marca t. l. moj dragi sluga Janez Zakrajšek iz vasi Krkovci pri Velikih Laščah. Od lanske ofenzive na južnem Tirolskem je bil ves čas v fronti, in kot cel junak prenašal vse napore vojske. Ko sem tudi jaz moral odriniti iz drage mi Ljubljane v vojske, sem si njega kot že starejšega moža vzel za slugo. Več kot sedem mesecev mi je služil in mi siredel povsod, kjer in kakor je vedel in znal. Bil je poštenjak — skozi in skozi pravi tip starega dobrega Kranjca, mirnega znataja in mi udan z dušo in telesom, tako da sem ga res ljubil s celim srcem, kar je mož v polni meri zaslužil. Nenadoma mi zbolil na pljučnici, in v par dneh ga Bog pokliče iz te doline solz v boljšo večnost. Dragi moj Janez! Sladko počivaj v laški zemlji, Tvoj Duh pa naj uživa zaslužen plačilo pri Bogu! — Ivan Gogala, vojni kurat.

— **Zakon proti jezuitom na Nemškem** odpravijo kmalu, kakor poroča »Bayrischer Kurier«.

Radeckijev veteran umrl. Umrl je v Loškem potoku Radeckijev veteran Jurij Košmerl v starosti 86 let, oče hišnega posestnika Antona Košmerla v Malem logu 28 in Jožefa Košmerla, paznika deželne prisilne delavnice. Bil je obče priljubljen in spoštovan, marljiv gospodar. Vsa dolga leta njegovega življenja ni bil nikdar bolan. N. p. v m.

Nagloma je umrl vpokojeni kapitan Gustav Gabler.

Koroške ženske pojdejo delat. Na zadnji seji koroškega vojnega sveta prometnega urada za žito je dne 10. t. m. predsednik dr. Lemisch poročal, da se namerava uporabiti vse vojaške žene, ki žive brez dela (in tudi drugih je dovolj) za obdelovanje polja na Koroškem. S tem se namerava izkoristiti čim več potrebnih živil.

— **Napisi na praških vojašnicah,** dosedaj dvojezični, so sedaj zgolj nemški.

— **Namesto venca na grob sedmošolca Jakoba Pihlerja** so zbrali njegovi sošolci 50 K v domoljubne namene.

— **Dopisovanje z vojnimi ujetniki na Ruskem.** Dunaj, 19. marca. (K. u.) Skupni osrednji urad za pojasnila, oddelek za vojne ujetnike, naznanja: Glasom časniških poročil je poštni promet z Rusijo trenutno ustavljen. Opozorjamo, da domači vojni ujetnikov ne bodo v skrbeh, ako bi dopisi dalj časa izostali. Na drugi strani pa v interesu vojnoujetniške pošte svetujemo, naj svojci zaenkrat, če le mogoče, počakajo z dopisovanjem. Saj bi sedaj oddani dopisi najbrže itak ne prišli v roke naslovljenecem in če bo ob zopetni otvoritvi poštnega prometa nagromadenih preveč pisem, se bo promet takoj zopet zagvoznil in prišel v nered. Istočasno smo stopili v zvezo s švedskim Rdečim križem, da nas bo takoj obvestil, kadar se poštni promet zopet začne.

— **Iz ruskega ujetništva** so se vrnili v Most (Brüx) na Češkem, sledeči invalidi: Poročnik Adolf Samonig, 2. bos. herc. p.; inf. Karel Verderber, 27. pp.; enol. prost. desetenik Leopold Zgur, 17. pp.; inf. Hektor Alman, 27. dom. pp.; inf. Kvirin Peterin, 7. lov. baon; inf. Karel Suc, 5. dom. pp.

Novice iz Gradca. Tukaj po Gradcu in v bližnji okolici se silno širijo tatvine. Podnevu in ponoči so uzmovci na svojem delu. Zdaj pride tak nepridiprav popoldne v prodajalnico, pobije prodajalko, si naloži raznih jestvin in pijače, pa jo popiha, ko pusti svoje tolovajsko orodje v prodajalni, mirno naprej. Zopet se pridruži kak navihanelec potniku, potnici, ki se pripelje z vlakom v Gradec. Tako je pred dnevi slični lopov pobežnil z ročnim kovčgom neke gospe, v katerem je imela hranilnično knjižico za 3000 K in 600 K gotovine. Seveda je brezbrizna nepredvidnost lastnika mnogokrat tudi sama kriva. Kdo bo izročal v temni noči, v tujem mestu tujemu človeku meni tebi nič svoje reči? Ne manjka jih, ki si drznejo ponoči na dvorišču lastnika zaklati svinje v vrednosti nad 1000 K in bogve kam odnesti. Ali je premalo varstvenih organov — ali preveč tatov? — O rižu, ki ga je baje prehranjevalni urad v Gradcu leta 1915. več vagonov prejel, še danes niso popolnoma na jasnem. Nekatera županstva, mestni zastopi sedaj javno povprašujejo prehranjevalni urad, kdaj in komu se je toliko in toliko riža oddalo? Do zdaj še ni bilo jasnege odgovora. Prebivalstvo je razburjeno.

Sadni gaji padlim junakom v spomin. Neki nemški učitelj predlaga, naj bi se sadili padlim junakom v spomin, in sicer naj bi se v to porabila sadna drevesa. Ako bi prišlo povprečno na en kvadratni kilometer le eno sadno drevo, bi pridelali v celi monarhiji za 13½ milijona sadja na leto, kateri znesek bi se porabil za vojne invalide in sirote padlih vojakov.

— **Iz ljudskošolske službe.** Suplentinja Kristina Hočevar v Strugah je imenovana za suplentinjo v Novem kotu; namesto vpokojenega nadučitelja je poverjeno začasno vodstvo na ljudski šoli v Zatičini definitivnemu učitelju Karlu Goršek; namesto vpoklicanega nadučitelja Frana Rojina bo začasno vodila ljudsko šolo v Šmartnem pri Kranju definitivna učiteljica Melanija Fajdiga; začasno šolsko vodstvo v Kovorju je poverjeno definitivni učiteljici Ani Schiffer; za proviz. učiteljico v Šturjah je imenovana suplentinja Justina Kmet; namesto prostovoljno iz šolske službe izstopivše učiteljice Franciške Rihteršič je imenovana za proviz. učiteljico v Sp. Logatcu proviz. učiteljica Katarina Punčuh; namesto obolele učiteljice Ane Golli bo suprirala v Zg. Logatcu poizkusna kandidatinja Ivana Kranner-Leiler; namesto vpoklicanega učitelja Florjana Gostič bo suprirala v Poljanah proviz. učiteljica Gabrijela Pipan.

Schellenburgova ustanova za vojne invalide. Razpisanih je nekaj do smrti mest, na leto po 253 K 50 vin. Prošnje je vlagati do 23. t. m. pri dopolnilnega okraja poveljstvu v Ljub-

ljani. Več pove razglas, ki je nalepljen na magistratu.

Vojaške ustanove. Razpisane so naslednje vojaške ustanove: 1.) podmaršala grofa pl. Strozja za nepremožne, pred sovrznikom ranjene, invalidne c. in kr. ali c. kr. častnike vojaškega stanu od IX. činovnega razreda nizdol, rimsko-katoliške vere; ustanova je trajna in se prejema v višini dopolnitve postavne pokojnine na 90 odstotkov nazadnje prejemane aktivitetne plače vstevši najemninsko doklado. Prošnjam je priložiti krstni list, premoženjski izkaz in zdravniško izpričevalo; vlagajo se potom evidenčne oblasti na vojno ministrstvo. Rok za vlaganje prošnje je neomejen; prošnje je kolekovati (2 K). — 2.) podpolkovnika Simona Petra barona van Yppen za invalidne c. in kr. častnike vojaškega stanu od stotnika ali ritmojstra nizdol; prednost imajo tisti, ki so bili ranjeni pred sovrznikom in tako postali invalidni; ustanova se prejema v zgoraj navedeni višini toliko časa, dokler je dotičnik posebno potreben pomoči. Prošnjam je priložiti izkaz o premoženju in zdravniško izpričevalo in jih vložiti potom evidenčne oblasti na vojno ministrstvo. Rok za vlaganje je neomejen; prošnje je kolekovati (2 K). — 3.) Antona in Ivane Polák pl. Treumuth za potrebne častnike, ki so postali invalidni vsled dobljenih ran, od IX. činovnega razreda nizdol, pripadajočih c. in kr. armadi, c. in kr. vojni mornarici, c. kr. domobranstvu in c. kr. črni vojski. Ustanova je trajna in znaša 400 K letno. Prošnjam je priložiti izpričevalo o neimovitosti in vojaško zdravniško izpričevalo ter jih vložiti na vojno ministrstvo potom evidenčne oblasti; rok za vlaganje je neomejen. prošnje je kolekovati. (D dalje.)

Dober svet. Vratačnik (ponoči svoje-mu tovarišu): »Če bi le vedel, kaj naj storim; nobeno noč ne morem več spati od samih skrbi. Oderušniku bi moral jutri plačati menico za 600 K!« — Zvijajnik: »Veš kaj, dam ti dober svet: vtani, pojdi k Oderušniku in mu povej, da ne moreš plačati menice. Potem bo njega skrbelo, ti boš pa lahko mirno spal.«

— **Za harmonike našim fantom-junakom.** Wilian Maks, Vevče št. 37, je izročil uredništvu lepe ustne harmonike.

Ljubljanske novice.

Ij Prvi pomladanski dan v znamenju zime. Snežiti je pričelo danes v Ljubljani. Potniki, ki so se pripeljali danes jutraj z Dunaja, pripovedujejo, da je snežilo na Severniku; v Murski dolini ni snežilo; pač jih je pa zopet pozdravil in spremljal sneg, ko so se peljali med Gradcem in Mariborom, do Ljubljane.

Ij Oddaja svinjskega mesa za gostilničarje. Zadnji čas se je gostilničarjem zelo škrtala množina govejega in telečjega mesa, ki ga smejo dobivati od mesarjev le na posebne izkaznice. Ta odredba je bila potrebna, da se na ta način omogoči kupovanje mesa na drobno od strani zasebnikov. Kakor kažejo razmere, bo treba v bodoče nakazila za goveje in telečje meso in za gostilne še bolj skrbeti. Da se pa gostilni ne bo v nevarnost spravilo glede obstoja, se bo gledalo na to, da bodo dobivale gostilne vsaj razpoložljivo svinjsko meso, kar je bilo do sedaj tudi le težje dosegljivo. Mesarji, ki se pečajo s prodajo svinjskega mesa, so namreč gledali, da svinjsko meso nasole in nekoliko okade ter ga po kar najvišjih cenah prodado, zlasti v Trst in Pulj. Dva specialna agenta sta v zadnjem času dejansko pokupila prav vse zaloge prekaženega svinjskega mesa ter jih odvedla na jug. Ker mesarji niti gostilničarjem niso hoteli prodajati več svinjskega mesa, bo mestna aprovizacija odpomogla temu s tem, da bo začela sama gostilničarjem oddajati svinjino. Prva prodaja svinjskega mesa za gostilničarje se vrši jutri v četrtek popoldne ob 3. popoldne, in sicer iz cerkve sv. Jožefa. Gostilničarji, ki reflektirajo na nakup svinjskega mesa, naj se zglase že jutri dopoldne do 11. v mestni aprovizaciji, Poljanska cesta št. 13-I., kjer se jim bo napravila nakaznica. Ako se bo ta nova upejlava obnesla, se bo lahko stalno nadaljevala.

Ij Ljudsko mesnico otvorijo prve dni prihodnjega mesca. Mesnica bo v hiši g. Bahovca na trgu sv. Jakoba.

Ij Oddaja jajc za II. okraj. Mestna aprovizacija oddaja v četrtek proti izkazu krušnih izkaznic št. 4 in 5, v petek popoldne proti izkazu krušnih izkaznic št. 7 in 8 jajca, vsakikrat ob 3. do 6. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Cena jajc je 32 vin. kos.

Ij Iz kaznice za kašo se sedaj več ne izdajajo. Kdaj in kako se bo v prihodnje dobivalo kašo, bo mestni magistrat pravčasno objavil v listih. Nihče naj torej ne hodi po nepotrebnem na magistrat v tem oziru.

Ij Umrli so v Ljubljani: Marija Koren, zasebnica, 79 let. — Fran Trontelj, črnovojnik. — Ivan Thomitz, železniški zdravnik v p., 86 let. — Franciška Bräu, vdova železniškega uradnika, 86 let.

Ij Zaprlj so v Postojni »umetnika« Retto.

Ij Poškodoval se je v kemični tovarni tamonjski 34 let stari Mihael Rataj iz Zelene jame št. 126. Padla mu je neka železna plošča na desno roko ter mu zmečkala dva prsta, vsled česar je moral v deželno bolnišnico.

Ij Spomladanska posetvena dela. Z ozirom na dejstvo, da je pri bližajočem se spomladanskem posetvenem delu pričakovati znatnega in zelo občutnega pomanjkanja delavskih moči, je 5. armadno poveljstvo (odd. Q) pri višem armadnem poveljstvu doseglo, da mu je dalo na razpolago dva motorna pluga s potrebnim moštvom vred, da se to pomanjkanje vsaj deloma odpravi ter izkoristi vsaka tudi najmanjša ped zemlje za posetev žita ali krompirja. Ta pluga — sistema Komnick sta že v Ljubljani. Da se pa kar najbolj izrabi ta pri oranju in obdelovanju za kulturo pripravnega sveta, katerega bi sicer lastniki vsled pomanjkanja delavskih moči ne mogli preorati in obdelati, so dobila okrajna glavarstva in pa mestni magistrat ljubljanski nalog, čimprej dognati, kaj leži svet, ki se ima zaorati, čegav je, kdaj se naj preorje in pa, koliko meri njega površina v hektarjih. Kdor se v Ljubljani zanima za ta motorna pluga, dobi potrebna pojasnila in navodila v mestnem gospodarskem uradu ob navadnih uradnih urah. Odškodnina za oranje se odmeri z vpoštevanjem amortizacijske kvote, stroškov obratnega materiala in delavskih mezd, ki so v dotičnem kraju običajne; najbrže ne bo presegala 28 do 30 kron za preoranje enega orala (t. j. 56 hektarjev) sveta.

Slava Gorenčev.

Bohinjska Bistrica. Govor kornege poveljnika ekselence prebl. gosp. Stöger Steiner pl. Steinstätten povodom odlikovanja župana. Najlepše spričevalo za našo tako patriotično Gorenjsko.

»Njega Veličanstvo, naš najmilostljiveji cesar Vam je, g. župan, podelil za med vojsko vojaštvo izkazane usluge vojni križec III. razreda. Veseli me, da Vam zamorem, spoštovani gospod župan, to odlikovanje osebno pripeti, da imam tako priložnost, očitno izraziti pridnim, cesarju zvestim prebivalcem Gorenjske svoje najprisrčnejšo zahvalo. Dobro vem, kakšna bremena imajo radi vojske prebivalci onega dela vaše lepe domovine, ki mi je izročena v obrambo, kako globoko sega vojska v javno, zasebno in družabno življenje vsakega posameznika. Vedno in povsod pa sem vendar zamogel konstatirati resno in trdno voljo jedino in skupaj držati v obrambo cesarja in domovine. V izpolnjevanju patriotične požrtvovalne dolžnosti so se vaši sinovi in bratje na bojnem polju vojskovali z obhudevanja vredno hrabrostjo, z ravno isto sveto navdušenostjo in vztrajnostjo so doma ostali prebivalci vse žrtve radi prenašali. Posebno pa so prebivalci Bohinjske Bistrice, ki so že dalj ko 20 mesecev na občuten način kar naravnost prizadeti od bremen vojske svoje dolžnosti za domovino zvesto in požrtvovalno izpolnjevali, tako da ves ta dolgi čas tudi enkrat ni bilo kake pritožbe. V odlikovanju svojega župana glejte tudi največje priznanje za patriotično obnašanje cele občine. Ko Vam, spoštovani g. gospod župan, najvišjo cesarsko odliko pripnem ter Vam izrazim svojo in svojih krdel najprisrčnejšo čestitko, Vam kličem, nosite to odlikovanje s ponosom na spomin zvestega izpolnjevanja svojih dolžnosti v najtežjem času. In sedaj prosim čestite navzoče, da z menoj zaključite: Njega Veličanstvo, naš najmilostljiveji cesar naj živi!

Odlomki iz spominov.

Spisal A. M.

k.) Ob rumunski meji.

Naše središče je tvorilo važno železniško križišče Nova Zučka—Sada gora, katera nas je ravno tako vzljubila, kot prejšnje leto Zaleščiki. Škoda, da so nam tu precej pristrigili peroti zlate svobode —

Po krvavi bitki pri Rarančah smo se začasno ustavili v Toporovcu, nakar smo z veseljem vkorakali v Sadogoro na oddih. Ob ugodni priliki sem od tu zdrknil v romantične Črnovice, katere so bile od nas komaj dobro uro oddaljene. Vojne se v tem mestu ni poznalo; kamorkoli si stopil, povsod zabave. Pred krasnimi izložbami se je vse trlo — noša po zadnjih krajih. Ravno isti dan so svedčano otvorili impozanten most čez Prut, zato je bil »dirndaj« še večji. Ogledal sem si hitro nekaj krasnih stavb, nakar sem vstopil v kino. Vljudnost in gostoljubnost črnoviških dam, pa tudi prav mladih gospic, je bila vsakomur znana —

Po izborni večerji ter okusnem pivu sem se prav lahkega srca poslovil od krasno razsvetljenih Črnovic.

Naslednjega meseca smo zasedli postojanke nad Bojanom, kjer smo se prvič seznanili z našimi Rumuni. Nekam mučno nam je bilo, ko so nam le-ti na vsako vprašanje odgovarjali »nu štu« — ne razumem! — Kar se tiče noše se niso mnogo razločevali od Rusinov, le ženske po načinu pokrivanja glave z ruto, v lepoti so zaostajali za zdravimi »a šoš«; kraji sami zase so pa že bili bolj prijazni. One duhomorne brezdrevesne enoličnosti smo veselega srca pogrešali. Nad rodovitnimi ravninami, katere je objemal čisti Prut, so se vzpenjale senčne višine.

Kar se tiče vojaških zadev, bodi tu omenjena le vojna tehnika, katera je tu brezdvomno dosegla višek. Postojanke same na sebi so bile umetniško dovršene, kaverne povsod; pred postojankami so dan za dnevom naraščale vrste žičnih ovir, po katerih se je pretakal električni tok. Tik do postojank je vozila trovrsna železnica: navadna, poljska in žična.

Kopeli niso manjkale nikjer. — Na fronti je ta čas vladal mir. — Zalibog smo se prehitro poslovili od teh prijaznih krajev. Prve dneve aprila 1916 smo zapustili Sadagoro, nakar smo po trodnevem maršu dospeli v Horodenko, katero smo pa zopet po nekaterih dnevih ostavili.

l.) Ob Strypi.

V drugi polovici aprila smo pozdravili vijugasto, v globokih strugah deročo Strypu. V teh krasnih krajih s težiščem Potok Zloty smo preživeli dokaj lepih uric. Mlada pomlad je ravno tedaj razgrnila svoje peruti nad to pokrajino in vključilo je novo, sveže življenje. Zaplula je v naših žilah mlada kri in rajali smo kot otroci v senčnih logih ob veselo poskočnih zvokih polkovne godbe. Spominjali smo se mladosti zlatih ur in zbirali smo šopke spominčic. — Marsikdo je pri tem mislil lepe misli —

Prehitro je potekal čas — črni oblaki so se zbirali nad nami. Duševno in telesno krepki smo se napotili na težavno pot v Bučac, odkoder smo se odpeljali v bojni grom junijske ofenzive.

Ti pa, dorasla devojka, rdečih, polnih usten, ognjenih oči, dolgih las, vitko krepke postave, ti razposajena, pestra vigrad, bodi tisočkrat od nas pozdravljena! —

m.) Poletje 1916.

Znate li, kaj je bobneči ogenj? Kot solnce, katero neusmiljeno žge žejno mater zemljo, vso zgubano že in pa razpoklo — nato pa de curek dežja in zopet žge še bolj kot prej. Si li videl, kako vse puhti iz zemlje, kadar ob takim solncu pada polagoma kaplja za kapljo na revno zemljo? Se ti li ne zdi, da tli vsepovsod vulkan? Tako nas je sprejela besarabska stran — Težki, trpljenji in mukepolni dnevi so sledili, toda častni! Ti naši vrli, hrabri dečki niso bili malodušni, zato so vstrajali do konca. — Niso izgubili vere vase in tudi ljudstvo ne v nas, zato smo skupno delili vsa gorja in bedo zloglasnega »nazaj«. Kot večni romarji so stopali krvavo pot, pred in za nami, ti ubogi siromaki, s tovorom na ramih. Marsikdo se je moral spomniti na ljubi dom —

Zapuščali smo lepe kraje, dična mesta smo ostavljali v bojih. Šele v gozdnih Karpatih smo se oddahnili. Hrabro zadržanje naših fantov je osebno pohvalil sam najvišji vojni gospodar!

Od tu sem se odpeljal drugič v domovino. Sprejeli so me kakor prejšnje leto; že zopet se je govorilo, cvrlo, peklo. Spremenila se je domovina; težko, težko breme nosi na ramenih. Razne vojne institucije ter razni treni, katerih nisi zapazil v prejšnjem letu prav nikjer, domujejo zdaj tu. Sem od goriške strani sem s prostim očesom opazoval — bele oblačke; vendar strahu nisem našel nikjer! Globoka in velika je ljubezen in vera našega ljudstva v rodno zemljo: — »kvišku srca!«

Pot nazajgrede je bila kratkočasna in zabavna. V Karpatih sem naletel na nova mesta in vasi —

n.) Sklep.

V teh sicer tihih gozdovih je zavladalo novo življenje; udarjal je pikon, sekala je sekira. Ustvarili smo nova pota, hrup in šum se je naselil v to tihoto. Preplašeni so begali jeleni, ne malo jih je padlo in kuharji so cvrli — nato zapeli.

Prikimala je bela starka zima, prostodušno smo stopili v novo leto; sekira, kramp še vedno pojeta; grade se nove stavbe, nova mesta.

Utrujen vojak se rad zateče v gorko čajevno postajo; kopeli so časovno odmerjene vsakomur; ob dani priliki zdrči v dolino vsak sankar.

Ob gozdni livadi pa se smehlja, obdana od neštetihi biserov polkovna kapela. Zgradili so jo naši fantje in gotovo ne zaostaja za ono tam ob Soči — Kip in pa okraske nam je naklonila polkovnikova gospa soproga. Ustvarili smo božjo pot za večne čase —

Tržani se bodo roko v roki sprehajali po krasnih drevorednih labirintih, zvestobo si bodo prisegali zaljublenci — a na »varitelle naibže ne bo — nihče mislil...

Premikovalna vojska med Arrasom in Nisne.

Na zahodni fronti se je med Arrasom in Oise pričela premikalna vojska. Po več kot dveh letih zopet slišimo o pehotnih in konjeniških bojih. Ententa je s predorom nemške fronte nameravala izsiliti premikovalno vojsko, sedaj ji je pa ta vsiljena po nemški strategiji umikanja.

Ce ne varajo vsi znaki, smo na predvečer velikih dogodkov na zahodu. Kakor lani za napadom na Verdun, je nemško vojno vodstvo s prostovoljnimi umikanjem napravilo križ čez načrte entente za pomladansko vojsko.

Ce nemško vojno vodstvo zahodno fronto, kar se je večinoma že izvršilo, za 70 km skrajša, dobi na prosto razpolaganje 10 do 14 divizij, ki se lahko pridružijo 300 bataljonom že razpoložljive splošne strategične rezerve. Hindenburgova skrivnost je, kje namerava porabiti tako velike rezerve. Lahko si mislimo, da se bo Hindenburg vnovič obrnil proti vzhodni fronti in tudi na zahodu vpeljal namesto vojske v jarkih premikovalno vojsko, da bi jih potem lahko prijel s silnimi klesčami. Lahko si pa tudi mislimo, da namerava na zahodu le defenzivo in da se hoče vreči proti jugu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 20. marca. Veliki glavni stan:

V sovražni posadki prepuščenem ozemlju na obeh straneh Somme in Oise je sovražnik v mnogih bojih med oddelki pehote in konjenice imel velike izgube.

Priprava boljše v tej pokrajini zahteva, da se radi vojaške potrebnosti vse uniči, kar bi pozneje lahko sovražniku pri njegovih pokretnostih koristilo.

Naši poizvedovalci so privedli v ovinku Yperna 12 Angležev iz njih postojank. Med Lensom in Arrasom je bil od časa do časa topovski boj živahen.

Na levem bregu Moze so Francozi popoldne in ponoči ljuto napadali postojanke, ki smo jih bili mi 18. t. m. priporili. Povsod smo jih odbili.

Neka naša stotinja je na višini 304 iz lastnega nagiba planila nad sovražnika, ki se je umikal. Iztrgala mu je še 200 metrov široki kos jarka, posadko 25 mož je pa ujela.

Ob junaško izvedenem podjetju tik južno prekopa Rena-Rhone smo ujeli 20 Francozov.

V zračnem boju smo sestrelili 13, z obrambnimi topovi 2 sovražni letali.

Prvi generalni kvartirni mojster:

pl. Ludendorff.

Nemško umikanje na zahodu.

Lugano, 20. marca. (K. u.) »Corriere della Sera« piše, da nemško umikanje na zahodu odgovarja sklenjenemu načrtu nemškega vojnega vodstva in se ne sme smatrati le kot posledica francosko - angleškega pritiska. Nemško umikanje se bo nadaljevalo več ali manj hitro do nove v zadnjih mesecih silno utrjene obrambne črte. Premogovno ozemlje severnovzhodno od Arrasa bo težko ostalo izven te nove črte. Na ta način so se zavezniki zadnje mesce deloma zamenj pripravljali za nadaljevanje odločne ofenzive ob Somme in Oise.

Priprave za umikanje.

Rotterdam, 20. marca. Reuter poroča iz angleškega glavnega stana: Prebivalci krajev, katere so Nemci izpraznili, pripovedujejo, da so Nemci že pred meseci delali priprave za umikanje.

Do Lille.

Ženeva, 20. marca. »Journal« poroča: Nemci se bodo ustalili pred Lille, ker tega mesta ne morejo popustiti.

K dogodkom v južni Albaniji in severnem Epiru.

Iz vojnega stana in od c. in kr. poveljstva v južni Albaniji se poroča:

Na fronti pri Valoni, s katere se ravnokar vračam, traja dosedanja mir v pozicijski vojni dalje. Deževje zadnjih tednov je izpremenilo celotno ozemlje ob ustju Vojuše v več kilometrov široka jezera in močvirja, ki za enkrat izključujejo vsako večje podjetje. Nasprotnik marno izpopolnjuje svoje postojanke in namesto topov, ki se radi meglenega vremena v zadnjem času redkeje oglašajo, pokajo italijanske razstrelbe ob gradbi topov in kavern.

V prostoru vzhodno srednje Vojuše pa razvija nasprotnik ravno v zadnjem času večjo delavnost. Italijani so tu minulo jesen pri Tepelikih prekoračili Vojušo in po cesti preko Klisure in Premetov, istočasno pa tudi z juga sem, kjer so si z osvojitvijo luke Santi Quaranta ustvarili novo operacijsko oporišče, potisnili svoje čete preko grškega ozemlja v severni Epir. Grške varnostne straže in orožniški oddelki so se brez boja umaknili pred prodirajočimi Italijani, ki so si prizadevali, po cesti čez Laskovike doseči zvezo z levim krilom Sarraillove armade.

To se jim je za kratek čas tudi posrečilo, ko so Francozi v varstvo svojih pri Bitolju delujočih čet potisnili svoje oddelke med Prespansko in Mališko jezero ter zasedli Korco. Albanski prostovoljci, ki se bore na naši strani, so pa medtem zvezo Korca—Ljaskoviki, kjer je bil že urejen avtomobilni promet, zopet prekinili osvojivši sedlo Cafa Klarit. Istočasno so zasedle c. in kr. čete postojanke južno Ohridskega jezera ob Černavi in tako zabranile nadaljno prodiranje Francozov med Mališkim in Ohridskim jezerom. Napade, ki so jih bili prevzeli tu Francozi začetkom februarja, so hrabri Dalmatinci, ki stoje tu, kakor znano, kljub sovražni premoči brez izjeme odbili.

Poslej je skušal sovražnik, da bi si zopet odprl cesto Korca—Ljaskoviki. Francozi so v to svrhu napravili sunek iz Korce proti jugu, dočim so jeli Italijani istočasno prodirati preko Ljaskovikov. Od 25. do 27. januarja je prišlo južno Korco do ljutih bojov med albanskimi prostovoljci in Francozi, ki so zastavili tu tri bataljone večinoma kolonialnih čet, med njimi tudi temopolte. Albancem se je posrečilo, dasi so bili nasproti sovražniku v manjšini, da so se obdržali. Nato so izvršili protinapad in vrgli nasprotnika proti Korci nazaj ter se polastili znatnega plena. Spricho francoskega poraza so nato tudi Italijani opustili prodiranje.

Glasom zanesljivih poročil so pa nasprotniki v zadnjih tednih izkrcali v Santa Quaranta kakor tudi v Prevezi jako znatne čete. Čete so domalega vse poslali v Epir. Ostra zima v albanskih gorah, vsled katere zlasti mraza nevajeni italijanski vojaki veliko trpe, je seveda tudi tu onemogočila vsako akcijo. Delo pa ne počiva. Italijani se v zadnjem času posebno trudijo, da bi pridobili prebivalstvo za svojo stvar ter nabirajo prostovoljce. Toda čeprav plačujejo Italijani vsakemu Albancu, ki se prijavi za boj na njihovi strani, visoko nabornino v zlatu, vendar je število albanskih prostovoljcev na italijanski strani doslej skrajno majhno. Zdi se, da je voditelj albanskih prostovoljskih čet med Italijani Ali beg iz Klisure, ki prireja zdaj po italijanskem zasedenem ozemlju množestvilne naborne shode; posrečilo se mu je tudi pregovoriti več občin, da so poslane udanostne deputacije k italijanskemu poveljniku v Tepeleni.

Govori se, da je Izmail Kemal, ki se je doslej mudil v Parizu, kjer je vodil versko-islamsko propagando proti mladoturkom, sedaj zopet v Valoni ter bo v kratkem z drugimi italofilnimi albanskimi notabli prevzel vodstvo nad Albanci proti monarhiji. Tudi Essad je neki s svojim štabom v okolici Bikliste. Dejstvo je, da se je Essad jeseni mudil v Solunu ter si s pomočjo Venizelovcev prizadeval zbrati velik prostovoljski zbor. Načrt se je pa izjalovil. Prišlo je skupaj le približno 500 mož, ki so se pa poslej že zopet razkropili.

Učitelj vrtnar v vojnem času.

Po naročilu c. kr. deželnega šolskega sveta za Kranjsko napisal deželni sadjarski nadzornik M. Humeč.

Delovanje učitelja vrtnarja naj se kaže posebno v sedanjih čez vse resnih časih na tri strani in sicer:

1. Učitelj vrtnar naj v lastnem in v interesu dobrega zgleda z vsemi silami dela na to, da se šolski vrt časa primerno izrabi za pridelovanje zelenjadi. V to svrhu naj se odloči ves šolski vrt in vsa spadajoča zemljišča, v kolikor niso namenjena za drevesnico, za pridelovanje tistih zelenjadnih rastlin, ki največ za ležejo za prehrano. V tem oziru se posebno priporočajo sledeče zelenjadne rastline: zgodnji in pri večjih prostorih tudi pozni krompir, grah, fižol (natični in nizki), bob, zgodnje in pozno zelje, ohrovt, zgodnja in pozna repa, korenček in korenje, navadne in podzemeljske kolerabe, čebula, kumare in solata.

Blizu mest in obrtnih krajev naj se prideluje veliko paradižnikov, ker se jako lahko in drago prodajo.

Debelo tiskana plemena so posebno važna za prehrano.

Za povoljen uspeh v pridelovanju zelenjadi je posebno važno:

a) da zemljo dobro pognojimo in za setev ter saditev pravilno pripravimo;

b) da si pravočasno preskrbimo potrebno seme in sadike;

c) da pravočasno sejemo in sadimo;

d) da zelenjad temeljito obdelujemo;

e) da vsak prostorček dobro izrabimo.

Ad a) Zeljnaterastline, kumare, solata in paradižniki rabijo sila veliko gnoj. Predelan goveji in konjski gnoj je najboljši. Tudi stranskišnik naj se uporabi pri teh rastlinah.

Korenaste rastline nimajo rade svežega gnoja. Sejemo jih torej na take prostore, ki so bili prejšnje leto dobro pregnjeni.

Stročnice so najbolj skromne glede gnojila.

Ad b) Kdor še nima potrebnih semen, naj se brez odloga obrne na trgovine s semenom v Ljubljani (Korsika, Sever in Urbanič itd.). Večina semen se še dobi. S semenom naj se varuje do skrajnosti.

Ad c) Nemudoma je sejati: peteršilj, korenček in korenje, zgodnje repo, grah, bob in pa seme zeljnatih rastlin v svrhu vzgoje sadik. V »Slov. Sadjarju«, ki ga naj ima vsaka šola, so v tem oziru natančna navodila.

Ad d) Pravočasna pletev in nemurno okopavanje ter primerno zalivanje so glavna sredstva, da vzgojimo veliko in dobre zelenjadi.

Ad e) Med počasi rastočo zelenjado je sejati in saditi druge, hitro rastoče rastline, ki dajejo užitek, predno se glavna rastlina razvije, n. pr. med kumare sadimo solato, kolerabe, med zelje solato, med korenje se semo redkvico, bob itd. Vsaka izpraznjena gredica se mora nemudoma pognojiti, prekopati in na novo obsejati ali obsaditi n. pr. ko odstranimo zgodnji grah, sejemo na isti prostor repo, podzemeljske kolerabe, endivijo itd. Za zgodnjim krompirjem sejemo repo, endivijo itd. Sploh je gledati na to, da dobimo od zemljišča najmanj po dva pridelka. V sili naj se tudi med drevjem v drevesnici prideluje zelenjad, n. pr. nizki fižol, solata itd. Kdor količjak premore, naj si napravi malo gorko gredo za vzgojo zgodnje zelenjadi in zelenjadnih sadik.

Priporočali bi končno tudi pridelovanje nekaterih zelenjadnih semen na šolskem vrtu n. pr. od solate, čebule, kumar, zelja korenja, repe, graha, fižola itd.

2. Šolski vrt naj velja zlasti sedaj kot učilo za zelenjadarstvo. Vsi učenci obojega spola naj se udeležujejo raznih del pri zelenjadarstvu in naj se ne zamudi nobena prilika, poučiti jih o važnosti zelenjadarstva za prehrano. Vsak učenec višje stopnje naj dobi najpotrebnejše pojme o vzgoji in pridelovanju najnavadnejših zelenjadnih rastlin. Posebno naj se prav živo opozarja na tiste zelenjadne rastline, ki bi nas preživljale v skrajni sili. To bi bile razen krompirja in fižola posebno podzemeljske kolerabe, repa in korenje.

3. Nujno bi bilo želeli, da vsaj tisti šolski vrtnarji, ki so v zelenjadarstvu izvežhani in izkušeni, tu in tam, ob ugodnih prilikah, prirede kako javno predavanje za gospodinje ter jih z vnmom in živo besedo opozarjajo na veliko važnost zelenjadi kot živila in na nujno potrebo pridelovanja zelenjadi v veliki meri. Prav tako naj vesten učitelj-vrtnar uporabi tudi sicer vsako priliko v šoli in zunaj šole, da s primernim svetom in zgledom na vse strani pospešuje to velevažno akcijo.

Velikonočna skupina razglednic Vojska v slikah

je pravkar izšla!!

Razglednice so delo domačih slovenskih amatev, kateri edini so v stanu ustvarjati naše narodno življenje s čopičem, kar spricuje čvrtorica natisnjenih motivov. Tuj čopič ni v stanu predstavljati naših narodnih običajev.

Dasi so se cene kartonov in drugih tiskarskih cenam potrojile, smo zvišali ceno le za 1 vinar pri komadu. Predočimo si novejšo nemško izdelke, kateri se tiskajo v stotisočih izvodih in so navzlic temu dražji od naših, ki se tiskajo vsled pilinga števila našega naroda — še več pa vsled malčnosti do domačega izdelka — le v par tisoč izvodih. Obsebi umljivo je, da mora biti cena pri detajlni prodaji tudi sorazmerno višja.

Cena za trgovce, ki naroče vsaj 100 komadov razglednic, je K 7.—, pri naročilih nad 500 komadov K 6.50, nad 1000 kom. K 6.—, nad 2000 komadov K 5.50 za vsakeh 100 komadov. Cena skupini s 16 komadi K 1.20, po pošti K 1.30.

Razglednice so na naslovni strani zaznamovane s tekočo številko, katere navedba pri naročilih popolnoma zadostuje. Posameznih skupin ne označujemo več s številkami, ker nam je cenzura onemogočila tozadevno evidenco.

Poleg letošnje velikončne izdaje imamo v zalogi tudi nekaj razglednic iz lanske velikončne skupine, ki so 20% cenejšje od letošnjih.

K slovenskim piruham domače razglednice!

Naročila sprejema:

UPRAVA
ILUSTRIRANEGA GLASNIKA

Gospodarske beležke.

Prešičereja v prihodnjem letu. Iz kmečkih krogov se nam piše: Od

»Kranjskega deželnega mesta za dobavo klavne živine« je izšel poziv, da se redi veliko prešičev za prihodnost. V tem pozivu nam marsikaj ni všeč, in želeli bi, da se v takih okoliščinah bolj vpoštevata dejanske razmere, da se ne bo bilo resnici v obraz. Sodimo, da nikakor ni res, da bi imeli v deželi prešičev premalo. Prešičev imamo dosti, vsaj relativno — to moramo povedati v čast kranjskim gospodinjam — imamo na Kranjskem prešičev več kakor v marsikteri drugi kronovini. V malo letih se je število prešičev na Kranjskem pomnožilo za 100%. Če more kod kaka gospodinja še kakoga ščetinca spraviti na noge — prav, le naj to stori, pa ne na račun tujih njiv, saj se to že zdaj večkrat godi bolj kakor je lastnikom ljubo. Pač pa je res, da se da spomladne jako dobre krme dobiti še marsikje po cestah, ob javnih potih, gozdih, ne da bi kedo opravičeno ugovarjal. Tako je regat za mlade prasce izborna piča, in takega bi marsikje otroci lahko več nabrali, kakor ga sedaj naberemo. Pa trava je trava. Od trave ni špeha. Če se hoče prešiče opitati, mora biti na razpolago tudi precej boljše krme, krompirja, žita, in tega ni! Zdi se nam, da bi imeli zadnje mesce več špeha, če bi bili imeli manj prešičev. Naj se tudi nikar ne piše tjavendan, da se more do Božiča prirediti pri enem prešiču 800 K, ko to vendar ni res. Mladi plemenski prešiči naj bi imeli s r e d n j i kup; previsoke cene so krive, da marsikdo prešička ne kupi.

Nove določbe glede uvoza v Avstrijo. Izšla je nova naredba, ki za uvoz prav vsakega blaga v Avstrijo zahteva dovoljenje finančnega ministra. Naredba hoče preprečiti nepotrebna plačila v tuje države in tako zboljšati našo plačilno bilanco.

Koža morskega psa. Švicarski trgovski list javlja, da si severnoameriški ribiški uradi prizadevajo najti način, da bi se kože morskih psov priredile za uporabo kot usnje. Ker je v ameriških vodah silno mnogo morskih psov, upajo doseči s temi kožami velik uspeh.

Preja in tkanina iz papirja. Izdelava nadomestkov (surrogatov) se je med vojsko tako razširila, da je bilo mogoče marsikatero važno surovino deloma nadomestiti. Nadomestek, ki je prav v zadnjem času stopil v ospredje in se je povsod dobro izkazal, je preja iz papirja. Že pred vojno so se bavile nekatere velike tvrdke z izdelavo preje in tkanin iz papirja ter so dosegle lepe uspehe. Ta izdelava pa se je omejevala le na posamezne tvrdke, ker so služili predmeti iz papirne preje le posebnim namenom, pred vsem kot nadomestek za predmet iz jute. Med vojsko se je pa to popolnoma izpremenilo, začeli so se izdelovati vse mogoči predmeti, na primer vrvice, zadržge in drugi stremeni, ki so se pred vojno izdelovali iz bombaževine, ter raznovrstne tkanine. Začetkom so se izdelovale seveda le debelejšje številk, polagoma pa so se začele plesti finejše tkanine, izdelovanje se je vedno spopolnjevalo; sedaj se že izdelujejo iz papirne preje predmeti, katerih nepoznavalec od drugih tkanin skoraj ločiti ne more. V teku l. 1916 so začele skoro vse jutine predilnice izdelovati papirno prejo; enako so storile tudi nekatere druge predilnice. V zadnjih mesecih so se ustanovile tudi različne družbe z omejeno zavezo, ki se pečajo izključno le z izdelavo papirne preje in tkanin. Pojavlja pa se vprašanje, ali bo ostala ta industrija tudi po vojski. To vprašanje se pač mora glede cele vrste papirnih izdelkov potrditi, posebno kar se tiče nadomestkov za juto, če tudi bo pozneje juta v večji množini na razpolago. Tudi drugi izdelki iz papirja, ki so se med vojsko dobro obnesli, ne bodo tako hitro izginili s površja, posebno če se bo izdelava še izpopolnila. Poleg tega se mora računati tudi z dejstvom, da bo mnogo časa preteklo, preden se bo po vojski vršil uvoz surovin v isti meri kakor pred vojsko.

Kali v Avstriji. Za poljedelstvo tako važni kali se nahaja razun v Nemčiji, ki ima glede te snovi skoraj svetovni monopol, v drugih deželah le v majhni množini, kakor v Indiji, Perziji, Severni Ameriki in v Čile. Ni pa splošno znano, da ima tudi Avstrija v Galiciji precej velika ležišča kalijeve soli. V solniku v Kaluszu, kjer se koplje kamena sol že več stoletij, sta tudi dve bogati ležišči kajnita, ki vsebujeta poprečno 60% kajnita. Nahajata se 75 in 128 m globoko pod zemljo. Gališki kajnit vsebuje 9 do 11% kalija.

Voja nese. Ogrska delniška družba za gumi je leta 1916 imela s svojo tovarno 3,922.812 K dobička nasproti 1,920.027 K v letu 1915. — Češka delniška tovarna za čokolado in sladkornine, ki razpolaga s petmilijonsko delniško glavnico, bo za leto 1916 razdelila za 2 do 5 odstotkov višjo dividendo nego v prejšnjem letu.

»Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine« v Ljubljani opozarja, da so

bili z ukazom c. kr. deželnega predsednika za Kranjsko z dne 4. marca 1917, št. 7505 prepovedani domači zakoli goveje živine. Ravno tako pa tudi domači zakoli telet. Nihče izmed živinorejcev torej ne sme doma klati niti goveje živine niti telet, tudi ne za lastno uporabo, še manj, da bi prodajali meso. Le izjemoma, ako se živina ponesreči ter je nujno potrebno, da se živina zakolje, ker bi sicer poginila (zakol v sili), sme lastnik pobiti lastno govedo oziroma tele. Vendar pa se morajo tudi taki v sili izvršeni zakoli potom županstev tako naznaniti pristojnemu okrajnemu glavarstvu. Kdor na nedovoljen način zakolje domače govedo ozi. tele ali pa ne naznani zakola v sili, bo kaznovan po politični oblasti prve instance z denarno globo do 5000 K ozi. z zaporom do 6 mesecev. Ta ukaz c. kr. deželnega predsednika za Kranjsko je bil nujno potreben, da se domo- živino po možnosti ohrani. Vojaške zahteve po živini bodo čimdalje večje. Živina je po večini mlada in zato je dolžnost vsakega pametnega gospodaja, da skrbi po vseh svojih močeh dejansko ali pa z podukom, da se domača kranjska živinoreja vsaj kolikor toliko ohrani. Povdarjati je, da ima »Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine« izključno pravico nakupa ne le klavne živine, nego tudi plemenske živine na Kranjskem in tozadevno rekvizijsko pravico z izjemo, da smejo živinorejci s potrdilom domačega županstva plemensko živino za domačo porabo kupiti. Vsaka kupčija s plemensko živino pa je kaznjiva, povrh pa domači živinorejci splošno kvarno je tudi izvažanje živine iz dežele ter se opozarja prebivalce obmejnih občin, naj vendar ne bodo toliko nespametni, da bi prodajali mešetarijem iz drugih dežel živino, čeprav za nekaj kron dražje, ko bo morala Kranjska vojaštvo in civilnemu prebivalstvu brezpogojno dati predpisano število ter bo vsak posameznik moral dati tudi živino, ki jo nujno rabi, ako druge živine ne bo na razpolago.

Svinjske kože. Kako je pravzaprav s svinjskimi kožami od doma zaklanih prešičev, ali jih smemo dati ustrojiti za domačo rabo in koliko? — Odgovor: Glasom ministrske naredbe z dne 26. januarja t. l., drž. zak. št. 30, ki ureja promet s svinjskimi kožami, je rečeno v 4. in 5. točki § 2. to-le: »Lastniki prešičev, ki jih koljejo za dom ali za porabo v svojem gospodarskem obratu, smejo eno petino pri tem dobljenih kož, najmanj pa pet na leto porabiti za dom ali v svojem gospodarskem obratu, ali jih smejo dati strojarjem proti plačilu v strojenje. — Kože od prešičev, ki se zakoljejo v sili, tudi smejo strojarji prevzeti.« — To velja sedaj za celo Avstrijo.

Koliko hranil in živil ostane moravskim poljedelcem? Po novi razdelitvi hrane, s katero morajo kmetiški gospodarji izhajati od prihodnje žetve, ostane kmetom naslednja množina na osebo, ki izvršuje težka dela: 63 kg žita ali 52 kg moke, za lahka dela izvršujoče 52 kg žita ali 42 kilogramov moke in naposled 75 kg krompirja. Za živino je določeno za vsako govejo glavo 7 kg repe na dan, na enega prešiča pa pride 225 kg krompirja do nove žetve.

Naročajte nabitke iz usnja, s tem prihranite podplate. Cena z žeblički za en par za gospode K 1'80, za dame K 1'50, za otroke K 1'20. Zaradi drage poštnine priporoča se naročiti za več parov skupaj. Dobe se pri **Peter Kozina & Ko. v Ljubljani.**

Volički za uprego se bodo oddajali v petek dne 23. t. m. ob 10. uri dopoldne v Ljubljani. Cesta v mestni log št. 15. (Pristava Deželnega mesta za dobavo klavne živine v Ljubljani.) Deželno mesto za dobavo klavne živine v Ljubljani, Turjaški trg št. 1. 688

Pri bolečinah vsled prehlajenja, ranitve itd. naj se uporablja Fellerjev bol lajšajoči rastlinski esenčni fluid z znamke »Elsa-fluid«. Priporoča ga mnogo zdravnikov. Stotisoče zahvalnic. Predvojnec. 12 steklenic pošlje franco za samo 6 K le-karnar E. V. Feller v Stubici, Elsa-trg št. 134 (Hrvaško). »Elsa-kroglice« 6 škatel 4 K 40 v. (eb)

Umetniško dovršeni kip presvitlega cesarja Karla I., delo našega domačega umetnika, akad. kiparja profesorja Repiča, ki je razstavljen v izložbenem oknu Katoliške Bukvarne, velja samo 25 kron; ta cena je pa pri današnjih razmerah mogoča samo, če se oglasi vsaj 20 naročnikov. Razni zavodi, trgovci itd. si bodo kip za razne slavnosti ali javne lokale prej ali slej gotovo omislili in jih prosimo, da se takoj zglašijo, ker moramo dati celo število naenkrat v delo, da se doseže ta izredno nizka cena.

Vsled vladajočih razmer pozneje ti kipi sploh ne bodo dobili, če pa bodo na razpolago, bo pa cena neprimerljivo višja.

Pravice vpoklicancev v vojno službovanje in njih družin je naslov časa primerne knjižice, ki nam razjasni, do kakih podpor imajo pravico družine, kojih vzdrževatelj je odšel k vojakom. Iz nje izvemo tudi, kake so pokojnine invalidov, kake teh podpore, doklade vsled ranitve in kaka je preskrba v invalidnicah. Slednjič izvemo tudi, kake pokojnine in podpore dobe družine po padlih vojaki. Postavna določila glede omenjenih pokojnin in podpor so zelo težko umljiva, zato bo ta knjižica dobrodošla našim občinskim uradom, ki imajo važno nalogo pri pripravi za podelitev podpor. Knjižica bo pa dobro došla tudi vsem onim, ki mislijo, da imajo pravico do podpore, da se pouče, ali imajo prav ali ne. Knjižice je pridejanih več vzorcev za prošnje, ki jih je vložiti pri merodajnih oblastvih. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani in stane s poštnino vred 70 vin.

MILO

dobivate

v specialni trgovini za milo

Milan Hočevar**Ljubljana, sv. Petra cesta 30**

Istotam tudi sveče, krema za čevlje, toaletna mila, pralni praški itd. na debelo in na drobno. 358

Za oskrbovanje par konj se sprejme trezen, vojaščine prost

HLAPEC

Hrana in perilo pri družini, plača po dogovoru. — **KAROL ŠIŠKOVIČ**, trgovec, črnika pri Trstu. 685

V manufakturni trgovini v mestu išče mesta 14letni

učenec

ki se je pol leta že učil te stroke. Vešč je obih deželnih jezikov. Prijazne ponudbe na naslov: **Marija Rožanec, Begunje pri Cerknici.**

Iščem

kuharico

za restavracijo na deželo. Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 889.

DEKLA

išče službe oziroma stanovanja pri dobri kmečki družini; vajens je vsega kmečkega dela in tudi živine. Službo nastopi lahko takoj. Vprašanje pod št. 684 na upravo Slovenca.

KUHARICA

dobro izurjena, išče službe, najraje v kakem župnišču, v starosti 31-ih let. Kje, to pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 682

V najem ali na račun se prevzame takoj ali pozneje

gostilna

Zeli se poleg par nlijv. Ponudbe sprejema uprava lista pod »Gostilna«. 634

6 zidanih poslopij,

z opeko krita ob okrajni cesti ležeča, pol ure od kolodvora večjega trga in četrt ure od premo-gokopa oddaljena, z vrtno, travnikom, hosto 2 oralov, se radi družinskih razmer prodaja na Spodnjem Štajerskem. Ta poslopja so se rabila za neko tovarniško podjetje in je tudi mali mlin poleg. Cena 25.000 K. Plačila ugodna. Oglase sprejme upravnistvo tega lista pod št. 102

Slav. občinstvu in gosp. trgovcem priporočam

slamnate čevlje (šolne)

in slamnate podplate za v čevlje

katere sem začel izdelovati na debelo, tako da vsakemu lahko postržem. Ker je druga obutev tako draga, bode ta za osebe, ki imajo opravilo v sobah prav dobro došla. Naj vsak poskusi! **FRANC ČERAR**, tovarna slamnikov v Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani. 170

Ivan Hudeček

Tesarska ul. dekoracijski slikar Ljubljana
se priporoča slavnemu občinstvu za izvršitev novih naročil in popravil.
Cene nizke! 683 Cene nizke!

Za tekmo idealno prejahani prvovrstni polkrvni

jahalni konj

z brezhibnim španskim tekom se prodaja. Več se izve na Dunajski cesti 66. 681

Sprejme se takoj proti dobri plači več

tesarjev

Hrana in stanovanje preskrbljeno. Več pove gosp. **Anton Steiner**, mestni tes. mojster, Ljubljana, Jeranova ulica 13.

Globoke žalosti potrjeni naznanjamo podpisani žalostno vest, da je njihova iskreno ljubljena, srčno dobra mat', tašča, stara mati in sestra, gospa

Ana Staudacher, roj. Burger.

v soboto, 17. t. m. ob pol 3. popoldne, previdna s tolažili sv. vere, po skrbi polnem, blagu njene družine posvečenem življenju, v 66. letu svoje starosti mirno preminula. Pogreb se je vršil v ponedeljek 19. t. m. ob 4. uri popoldne na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

Ljubljana, 20. marca 1917.

Viljemina Mark pl. Traisen'hal, roj. Staudacher, **Ferdinand Staudacher**, računski revident c. kr. deželne vlade, občinski svetnik, dr. **Josip Staudacher**, prak. zdravnik in c. kr. višji zdravnik v aktivni vojaški službi, otroci. — **Gustav Mark pl. Traisen'hal**, c. in kr. podpolkovnik v 99. inf. polku (vjet. v Rusiji), zet. — **Augusta Staudacher**, roj. Pakič, sestra. — **Antonija Neugebauer**, roj. Burger, sestra. — **Dina Paschek**, roj. **Mark pl. Traisen'hal**, **Emil Paschek**, c. in kr. stotnik v generalnem stabnem koru pri nekem armadnem poveljstvu, **Gustav Mark pl. Traisen'hal**, c. in kr. praporščak v rezervi pri nekem artiljerijskem polku, tačas na bojnem polju, **Günther in Arnold Mark pl. Traisen'hal**, Lea in **Ferdinand Staudacher**, vnuki. 677

Ljubljana.

Modni salon

Rimska cesta št. 10.

Ivanka Stegnar

Naročila in popravila točno in ceno.

priporoča svojo zalogo damskih svilenih klobukov in siamnikov najnovejših oblik ter raznega nakita. 530

Marija Thomitz roj. Merzel naznanja v svojem in v imenu svojega sina **Ivana Thom tza**, nadrevidenta c. kr. avstrijskih drž. železnic, c. kr. mornariškega komisarja, ter v imenu vseh ostalih sorodnikov prežalostno vest o smrti svojega ljubega, dobrega soproga, oziroma očeta, starega očeta in tasta, gospoda

IVANA THOMITZA

zdravnik južne železnice v pok., imejitelja zlatega zaslužnega križca, vojne kolajne, jubilejne kolajne in častne svetlinje za 40 letno zvesto službovanje

kateri je v torek dne 20. marca 1917. po kratki, mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere bogu odano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v četrtek dne 22. t. m. ob 4. uri pop. iz mrtvašnice pri sv. Kristofu na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi Marijinega Ozna-njenja v Ljubljani.

V LJUBLJANI, dne 21. marca 1917.

Brez posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice
sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja

Javen zavod.

Absolutna varnost.

Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1914. . . . . K 173.490.838 —
Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. . . . . K 48.732.022-76
V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232-66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za vojno zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoni in poštnine prosio. 1439

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Marije Terezije cesta št. 12.

Zahvala.

Povodom smrti našega iskrenoljubljenega, predobrega soproga, oziroma svaka in strica, gospoda

Ivana Frisch-a

trgovca in hišnega posestnika

mi je došlo toliko dokazov iskrenega sočutja, da mi ni mogoče se vsakemu posebej zahvaliti.

Naj tedaj tem potom izrazim vsem, ki so nam na ta ali oni način tešili našo bridko bol, darovateljem prekrasnega cvetja ter vsem, ki so spremili nepozabnega pokojnika na njega zadnji poti, v svojem in vseh ostalih sorodnikov imenu, mojo najpristranejšo globoko čutečo zahvalo.

Kristina Frisch.

672